

Maardu Linnavalitsus
Kallasmaa 1
74111 Maardu linn
Harju maakond

3.06.2024 nr 9.5-2.2/23-24/34/25

**Haldusjärelevalve tulemuste kinnitamine
Maardu Gümnaasiumis**

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituste andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Maardu Gümnaasiumi haldusjärelevalve õiendi (lisatud).
2. Kooli pidajal palun esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Mare Tamm
järelevalve valdkonna peaekspert

Koopia: Maardu Gümnaasium, info@mgm.ee

MAARDU GÜMNAASIUMI HALDUSJÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Maardu Gümnaasium (edaspidi *kool*) on Maardu Linnavalitsuse (edaspidi *pidaja*) hallatav munitsipaalõppeasutus aadressil Ringi 64, 74112 Maardu linn, Harju maakond.
2. Haldusjärelevalvet teostati koolis Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi 10.01.2024 korralduse nr 9.5- 2.2/23-24/1 „Haldusjärelevalve algatamine Maardu Gümnaasiumis“ alusel.
3. Järelevalves selgitati, kas koolis on eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamisel lähtunud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses, riiklikus õppekavas ning teistes õigusaktides sätestatust; kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja riigikeele oskuse tase vastab kehtestatud nõuetele ning kas eesti keele ja eesti keeles aineid õpetavad õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise või metoodikakoolitusi; kas koolis hinnatakse eesti keele ja eestikeelse aineõppe kvaliteeti ning tulemuslikkust ning kavandatakse sellest lähtudes arendustegevusi.
4. Järelevalvet eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamise üle teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksper Mare Tamm ja Keeleameti järelevalveosakonna peainspektor Janika Lindpere.
5. Järelevalve algas 29.04.2024.
6. Järelevalves vesteldi eesti keele õppe korraldusest kooli juhtkonna ja pidajaga, eesti keele ja eesti keeles õpetavate õpetajatega, õpilaste ja hoolekogu esindajatega, tutvuti kooli dokumentatsiooniga selles valdkonnas ja õppekeskkonnaga, võrreldi õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente ja Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekandeid.

KOKKUVÕTE

Maardu Gümnaasium on Maardu linnas tegutsev eesti ja vene õppekeelega munitsipaalühikhariduskool, mis korraldab õpet põhikooli I–III ja gümnaasiumiastmes. Koolis toimub statsionaarne ja mittestatsionaarne õpe. Seisuga 29.04.2024 õppis koolis 1007 õpilast. Õppe- ja kasvatusalatöötajaid oli kokku 102. Viimastel aastatel on koolis vahetunud mitu direktorit.

Pidaja ja juhtkonna sõnul on kooli eripäraks multikultuurne keskkond, põlvkondade järjepidevus ja keelekümbeluse programmi rakendamine õppetöös. Koolis on varase ja hilise keelekümbeluse klassid, eesti keele süvaõppega klassid, täielikult eestikeelsele õppele üle läinud ja venekeelsed klassid.

Koolil on üks põhikooli ja gümnaasiumi õppekava, milles esines vastuolusid õigusaktidega. Õppekava üldosas puudusid B-võõrkeelte valik ja õppemahtudes tehtud erisuste põhjendused. Gümnaasiumi tunnijaotusplaan ei olnud kooskõlas kooli õppekavas õpetatavate võõrkeelte kirjeldustega. Nõutekohased muudatused tuleb sisse viia eesti keele, vene keele, B-võõrkeele, loodusõpetuse, bioloogia, geograafia, keemia, füüsika, matemaatika, inimeseõpetuse, ajaloo, ühiskonnaõpetuse, muusika, kunsti ja kehalises kasvatuses ainekavadesse.

Õppekorralduses on vajalik kooskõlla viia tunniplaan õppekava tunnijaotusplaaniga, tagamaks õpilastele nädalakoormus, mis ei ületaks maksimaalset lubatud õppetundide arvu. Koolis on ühel päeval nädalas lühendatud õppetunde 40 minutile, mistõttu on osades ainetes õppemaht vähenenud, kuid õppekavas puudub õppemahu muutmise põhjendus.

Eesti keelt õpetatakse koolis nõutud mahus. Järelevalves külastati kokku 11 õppetundi hõlmates kõiki kooliastmeid. Eesti keele ja eestikeelseid ainetunde vaadeldi varase ja hilise keelekümbeluse klassides, süvaõppega ning vene õppekeele klassides. Õpetajatel tuleb õppetöö läbiviimisel rohkem tähelepanu pöörata aktiivset suhtlust võimaldavate õppeviiside kasutamisele ning lõimitud aine- ja keeleõppes (edaspidi *LAK-õpe*) õigekeelsuse, lugemis- ja oskuse, hääldamise ja õpilaste sõnavara laiendamisele.

Kohapealses järelevalves nähtus, et kool on taganud gümnaasiumiklassidele, kus õppetöö on osaliselt vene ja eesti keeles, õppeainete kogumahust vähemalt 60% ulatuses eestikeelset õpet. Kool on pakkunud õpilastele viimasel kolmel aastal laia valikut eestikeelseid valikkursusi.

Koolis on 102 õppe- ja kasvatusalatöötajat, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded: direktor, õppealajuhataja, kolm koolipsühholoogi, sotsiaalpedagoog, kaks logopeedi, eripedagoog ja 93 õpetajat. Neist 59 (58%) õppe- ja kasvatustöö läbiviijal vastab kvalifikatsioon nõuetele, 43 (42%) isikul nõuetele vastavat kvalifikatsiooni ei ole. Koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv ei ole läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpiesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine. Õpetajad annavad kokku 1846 tundi nädalas, sealhulgas kvalifikatsiooninõuetele vastavad õpetajad 1024,5 (55,5%) tundi ja õpetajad, kelle kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, 821,5 (44,5%) tundi. EHISE andmed ei vastanud tegelikkusele mitmete isikute kvalifikatsioonide määramise ja töölepingute osas.

Eesti keele oskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal on koolis olnud läbi aastate oluliselt madalam riigi keskmisest. Koolis töötab 51 õppe- ja kasvatusalatöötajat, kes peavad oskama eesti keelt C1-tasemel: direktor, õppealajuhataja ja 49 õpetajat, kellest 10 õpetajal puudub vajalik keeletase. Lisaks on koolis 51 õpetajat, kelle puhul on nõutav B2 keeleoskuse tase, nendest 25 õpetajal vajalik B2 keeletase puudub.

Eesti keele ja eesti keeles õpetamise metoodika kursustel on aastatel 2020–2023 osalenud 13 pedagoogi. Positiivse asjaoluna saab esile tõsta, et õpetajad kasutavad töös LAK-õppe metoodikat. Koolis koostatakse igal aastal õpetajate koolitusplaan. Õpetajad on aktiivselt osalenud mitmes Erasmus+ projektis. Õpetajate aineseksioonid, koosolekud ja õppenõukogud toimuvad koolis regulaarselt.

Koolis on õpilastele tagatud venekeelsed logopeedi, eripedagoogi, sotsiaalpedagoogi ja koolipsühholoogi tugiteenused. Lähiajal tuleb koolil tagada lisaks ka eestikeelsed tugiteenused. Koolis on moodustatud mitmed eriklassid. Õpilaste ja õpetajatega vestlusel selgus, et kõikide õpilastega ei ole läbi viidud arenguveestlusi.

Vaatamata eesti keele õppe mitmekesisele korraldusele on põhikooli ja gümnaasiumi eesti keele eksamite tulemused olnud madalamad riigi keskmisest. Kooli tulemusnäitajate ja sisehindamise põhjal võib öelda, et eesti keeles B1 keeletaseme saavutanute osakaal on olnud võrreldes riigi keskmisest B1-keeletaseme saavutanute osakaalust oluliselt madalam. Nii eesti keelekümbles kui vene õppekeeles põhikooli lõpetanute matemaatika eksami tulemused on olnud läbivalt madalamad kui Eestis samades õppekeeltes keskmiselt. Gümnaasiumi osas on eesti keel teise keelena riigieksamil viimastel aastatel B2 keeletaseme saavutanud järjest väiksem osakaal lõpetajatest ning ka keskmine eksamitulemus on madal. Kitsa ja laia matemaatika eksami kooli keskmine tulemus on olnud mõnel aastal riigi keskmisest kõrgem, kuid laias matemaatikas 2021. ja 2022. aastal riigi keskmisest siiski madalamad.

Koolis on järejepidavalt läbi viidud sisehindamist. Eestikeelsele õppele ülemineku vaates on koolil pikaajaline kogemus keelekümbles, mis toetab 4. klasside õpilaste õpet uuel õppeaastal. Kooli sisehindamise tulemusel on selgunud, et keeleõppega seoses on vajalik leida kooli juurde kvalifitseeritud õpetajaid ja õpilaste keeleoskuse üldine tase peab tõusma. Juhtkonna arvates peaksid tulemused paranema lähiajal, kuna kooli hakkavad lõpetama keelekümblesklassid ja klassid, kes on saanud eestikeelset aineõpetust.

Käesolev õiend saadeti kooli pidajale ja kooli direktorile ärakuulamisele 28.05.2024.

OLUKORRA KIRJELDUS

Maardu Gümnaasium on Maardu linnas tegutsev munitsipaalüldhariduskool, mis korraldab eesti- ja venekeelset õpet põhikooli I–III ja gümnaasiumiastmes. Koolis toimub statsionaarne ja mittestatsionaarne õpe. Seisuga 29.04.2024 õppis koolis 1007 õpilast, neist 731 õpib põhikoolis, gümnaasiumis 149 ja mittestatsionaarses õppes 127. Viimastel aastatel on õpilaste arv oluliselt kasvanud. Kooli õppekeeled on eesti keel ja vene keel. Koolis rakendatakse varast ja hilist keelekümbles, loodud on eesti keele süvaõppega ja täielikult eestikeelsele õppele läinud klasse. Kool pakub gümnaasiumis õpet reaal- ja humanitaarsuunal. Mõlemal suunal on võimalik õppida 100% ulatuses eesti keeles või vähemalt 60% ulatuses eesti keeles ja 40% ulatuses vene keeles. Viimastel aastatel on koolis viiel korral vahetunud direktorid.

1. Kooli õppekava ja õppekavast lähtuv õppekorraldus

Kooli arengukava¹ ja õppekava² kohaselt väljendub kooli eripära eeskätt multikultuursuses ja keelekümbles metoodikate rakendamises. Pidaja ja juhtkonna sõnul on koolile tunnuslikud multikultuurne keskkond, põlvkondade järjepidevus ja keelekümbles.

¹ Maardu Gümnaasiumi arengukava 2021–2025.

² Kooli õppekava, lk 11.

Koolil on olemas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse³ (edaspidi *PGS*) kohaselt kehtestatud⁴ õppekava, millele on andnud arvamuse õppenõukogu⁵, hoolekogu⁶ ja õpilasesindus⁷. Kooli õppekava on nõuetekohaselt⁸ avalikustatud veebilehel.

Põhikooli riikliku õppekava⁹ (edaspidi *PRÕK*) ja gümnaasiumi riikliku õppekava¹⁰ (edaspidi *GRÕK*) kohaselt koosneb kooli õppekava üldosast ja ainevaldkondade kavadest.

1.1. Kooli õppekava üldosa

Kooli õppekava on hinnatud vastavalt põhikooli riiklikule õppekavale¹¹, gümnaasiumi riiklikule õppekavale¹², põhikooli lihtsustatud riiklikule õppekavale¹³ ning põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele¹⁴.

Kooli õppekava üldosa ei ole kooskõlas PRÕKis ja GRÕKis sätestatuga ja vajab täiendamist.

- 1) PRÕK¹⁵ sätestab, et õpilane, kes õpib eesti keelt teise keelena, ei pea õppima B-võõrkeelt. Kooli õppekava üldosas puudub varase keelekümbluse klasside tunnijaotusplaani B-võõrkeel, ehkki õpitakse eesti keele ainekava alusel. Klassides, kus õpitakse ainekava „Eesti keel“ alusel, tuleb pakkuda B-võõrkeele õppima asumisel valikut.
- 2) PRÕKi¹⁶ järgselt esitatakse riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes või õppe-mahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused. Kooli õppekava tunnijaotus-plaanide juures puudub selgitus, milleks lisatud matemaatika tundi kasutatakse.
- 3) GRÕKi¹⁷ kohaselt on B2-keeleskustasemega võõrkeel ja B1-keeleskustasemega võõrkeel kohustuslikud ainevaldkonnad ja õppeaineid. Tunnijaotusplaan ei ole kooskõlas kooli õppekavas¹⁸ gümnaasiumis õpetatavate võõrkeelte kirjeldusega. Näiteks on kooli õppekavas B2- ja B1-tasemel loetletud nii inglise kui saksa keelt, kuid samas on tunnijaotus-plaanis B2-keeleskustasemel võõrkeelena nimetatud üksnes inglise ning B1-keeleskus-tasemel võõrkeelena vene keelt. Samuti puudub tunnijaotusplaani A2-tasemel inglise keel.

1.2. Ettepanekud kooli õppekava üldosa täiendamiseks ja korrigeerimiseks

- 1) Täpsustada kooli õppekavas kirjeldatud arenguvestluse korralduse sõnastust „*koolis korraldavad klassijuhatajad õpilastega arenguvestlusi*“, tagamaks seadusest tulenev nõue, et arenguvestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja piiratud teovõimega õpilase puhul lap-sevanem¹⁹.
- 2) Selgitada õppekavas lahti "mentaalne matemaatika", arusaamatu on selle mõiste tähendus.
- 3) Õppekavas esitatud punktid 1.5 ja 1.6 (*õppekava üldosas esitatakse ...; ainekavades esita-takse ...*) on liigsed ja võib selguse huvides välja jätta.
- 4) Õppekavas²⁰ on kirjas, et „*sajaprotsendiliselt eestikeelsele õppele üle läinud klassides õpitakse eesti keelt emakeelena*“. Selgitame, et õpilase arengu toetamiseks võib eesti õppe-

³ PGS, § 17 lg 2.

⁴ Direktori 11.03.2024 käskkiri nr 1-2/25 „Kooli õppekava kehtestamine“.

⁵ Kooli õppenõukogu 05.03.2024 koosoleku protokoll nr 2/2023-2024.

⁶ Hoolekogu 07.03.2024 koosoleku protokoll nr 3.

⁷ Õpilasesinduse 06.03.2024 koosoleku protokoll nr 4.

⁸ PGS, § 69 lg 1.

⁹ Vabariigi Valitsuse 01.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“, § 24 lg 5.

¹⁰ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“, § 1 lg 3.

¹¹ PRÕKi kehtiv redaktsioon alates 11.03.2023.

¹² GRÕKi kehtiv redaktsioon alates 11.03.2023.

¹³ Vabariigi Valitsuse 16.12.2010 määrus nr 182 (kehtiv redaktsioon alates 11.03.2023) „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“.

¹⁴ Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus (kehtiv redaktsioon alates 01.09.2023).

¹⁵ PRÕK, § 15 lg 3².

¹⁶ PRÕK, § 24 lg 6 p 2.

¹⁷ GRÕK, § 1 lg 5 p 7.

¹⁸ Kooli õppekava, ptk 2.10.20.

¹⁹ PGS, § 37 lg 6.

²⁰ Kooli õppekava, pt 2.7.6.

keelega klassis ja koolis õppida eesti keelt teise keelena, kui lapse kodune keel erineb õppekeelest ja soovitame lähtuda eestikeelsele õppele ülemineku seletuskirja²¹ soovitudest (vt punkt 9) ja rakendada ka täies mahus eestikeelses õppes muu kodukeelega õpilastele õpet eesti keel teise keelena ainekava alusel.

1.3. Põhikooli ainekavad

Vastuolud PRÕKis sätestatuga on järgnevate õppeainete ainekavades: eesti keeles, vene keeles, B-võõrkeeles, loodusõpetuses, bioloogias, geograafias, keemias, füüsikas, matemaatikas, inimeseõpetuses, ajaloo, ühiskonnaõpetuses, muusikas, kunstis, kehalises kasvatuses.

- 1) PRÕKi²² kohaselt jaotuvad eesti keele ainekavas õpitulemused ja õppesisu klassiti. Kooli õppekavas on lähtutud jaotuses eesti keel kui teine keel ainekavast, mille juures puuduvad põhjendus ja selgitused.
- 2) Vene keele ainekavas puudub seos õpitulemuste ja õppesisu vahel, mis on vastuolus PRÕKis²³ sätestatuga.
- 3) Põhikooli B-võõrkeele ainekavas puuduvad saksa keele III kooliastme õpitulemuste ja õppesisu jaotus klassiti, mis on vastuolus PRÕKis²⁴ sätestatuga.
- 4) PGS²⁵ sätestab, et riiklike õppekavade alusel koostab kool õppekava, mis on koolis õpingute alusdokument ja milles eelkõige tuuakse välja kooli eripärast tulenevad valikud riiklike õppekavade raames. Kooli õppekava põhikooli loodusainete ainekavades ja inimeseõpetuse, ajaloo ja ühiskonnaõpetuse ainekavades on esitatud kooli valikuid mittekirjeldav koopia õppekavade koostamisest veebis asuvatest materjalidest²⁶.
- 5) PGSi²⁷ kohaselt esitatakse ainevaldkondade õppeainete kaudu kujundatavate üldpädevuste arengu toetamise, läbivate teemade käsitlemise ning õppeainete lõimingu rakendamise viisid kõigi valdkonda kuuluvate õppeainete kohta tervikuna ning õppeainete õpitulemused ja õppesisu, sealhulgas praktiliste tööde loetelu õppeainete kaupa klassiti. Kooli matemaatika ainekava ei sisalda kooliastme õpitulemuste jaotust klassiti koos õpitulemuste saavutamiseks kasutatava õppesisuga, valdkonnakava üldosas pole ainevaldkondade õppeainete kaudu kujundatavate üldpädevuste arengu toetamise, läbivate teemade käsitlemise ning õppeainete lõimingu rakendamise viisid kirjeldatud. Inimeseõpetuse, ajaloo ja ühiskonnaõpetuse, muusika ainekavades puuduvad haridustaseme üldosad.
- 6) Kunsti ainekavas puuduvad refleksiooni, analüüsi ja kriitika osaoskused, mis on vastuolus PRÕKiga²⁸.
- 7) Kehalise kasvatus ainekavas ei ole ujumise osaoskused kooskõlas PRÕKiga²⁹.

1.4. Gümnaasiumi ainekavad ja kursused

Vastuolud GRÕKis sätestatuga on järgnevate õppeainete ainekavades: võõrkeeled, bioloogia, keemia, füüsika, geograafia, ühiskonnaõpetus.

- 1) GRÕK³⁰ sätestab võõrkeelte valdkonna õppeained, milleks on B2-keeleoskustasemega võõrkeel ja B1-keeleoskustasemega võõrkeel. Võõrkeelte valdkonnakavast on puudu B1-keeleoskustasemega saksa keele ainekava. Vene keele ainekavast on puudu õpitulemuste ja õppesisu jaotus kursuseti. Võõrkeelte valdkonnakavas on nimetatud õppeainena A-võõrkeel.

²¹ [Eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava 2022–2030 muutmise seletuskiri](#), kinnitatud haridus- ja teadusministri käskkirjaga „Haridus- ja teadusministri 16. detsembri 2022 käskkirja nr 355 „Eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava kinnitamine” muutmise.

²² PRÕK, lisa 1 p 2.1.3.

²³ PRÕK, lisa 1.

²⁴ PRÕK, lisa 8 p 2.2.

²⁵ PGS, § 17 lg 1.

²⁶ Haridus- ja Teadusministeerium, „[Juhised õppekava koostamiseks](#)“.

²⁷ PRÕK, § 24 lg 7.

²⁸ PRÕK, lisa 3.

²⁹ PRÕK, lisa 2 p 2.1.3.5.

³⁰ GRÕK, § 1 lg 5 p 7.

- 2) GRÕK³¹ sätestab, et B1-keeleoskustasemega võõrkeeles on vähemalt neli valikkursust, mida õppijad saavad valida mistahes soovijate arvu puhul. Kooli õppekavas puuduvad vene ja saksa keele valikkursuste kirjeldused.
- 3) PGSi³² kohaselt esitatakse valikõppeainete ja valikkursuste kavades õppeaine või kursuse kirjeldus, õpitulemused ja õppesisu. Bioloogia, keemia, füüsika, geograafia ainekavade asemel on esitatud kooli valikuid mittekirjeldav koopia õppekava koostamise soovituslikust materjalist. Kooli õppekavas puudub valdkonna üldosa vastavalt GRÕKile³³.
- 4) Vastavalt GRÕKi lisale 4 ei kuulu alates 2023. a ajakohastatud ainekavasse geograafia III kursus „Rahvastik“ ja majandus ei kuulu sotsiaalainete valdkonda, vaid loodusvaldkonda.
- 5) Vastavat GRÕKi lisale 6 puudub gümnaasiumi ühiskonnaõpetuse ainekavas ühiskonnaõpetuse II kursuse kirjeldus.

1.5. Muutmist vajavad kohad põhikooli ja gümnaasiumi valdkonnakavadele ja ainekavades

Nii põhikooli kui ka gümnaasiumi valdkonnakavade kohta kehtib tähelepanek, et kopeerides õppekavas ainekavade sisu otse õppekava koostamise juhendmaterjalidest, tekib olukord, kus kooli õppekavas olevad ainekavad sisaldavad liigset informatsiooni. Juhime tähelepanu, et juhendmaterjal on mõeldud eelkõige õpetajale meetoodiliseks soovitusel ja seda ei pea lisama õppekavasse.

1.5.1. Ainevaldkond keel ja kirjandus

- 1) Põhikooli ja gümnaasiumi valdkonnakava on esitatud koos, kuid võiksid olla esitatud haridustasemeti järjestatuna, mitte vaheldumisi, mis raskendab konkreetse sisu ja järjepidevuse jälgimist.
- 2) Korrigeerida põhikooli kirjanduse ainekava, sest eesti keel teise keelena ainekava sisaldab liigset informatsiooni, mis on mõeldud eelkõige õpetajale meetoodiliseks soovitusel.
- 3) Korrigeerida põhikooli vene keele ainekava, mis on kohati loetamatu, sisaldab seosetuid väljendeid ja lauseid.

1.5.2. Ainevaldkond võõrkeeled

- 1) Inglise, saksa ja vene keele ainekavades on korratud iga teema juures klassi õpitulemuse, mis muudab dokumendi liiga mahukaks. Vajalik on tuua klassi õpitulemused välja ainult ühel korral ning täiendada sinna juurde õppesisu teemad (nt nagu gümnaasiumi kursuste ainekavades).
- 2) Täpsustada inglise keele valikõppeaine puhul, milliste täiendavate õpitulemuste saavutamise tegeletakse 2. ja 3. klassi inglise keele tundides, kuna need kattuvad.
- 3) Esitada sõnad vene keele III kooliastme ainekavas õpitulemuse „koostab sõnu“ juures, et aru saada, milliseid sõnu või mille alusel õpilane koostab.

1.5.3. Ainevaldkond matemaatika

- 1) Ajakohastada matemaatika õppevara loetelu, kuna õppevarana välja toodud õppekeskkond ei ole ajakohane.
- 2) Tuua iga teema loetelu juures välja vaid see õppevara, mida teema käsitlemisel kasutatakse.

1.5.4. Ainevaldkond loodusained

- 1) Korrastada loodusvaldkonna üldosa sisukord, et tegelik dokumendi sisu ja lehekülgede arv oleks kookõlas.
- 2) Riiklikus õppekavas on öeldud, et üldpädevuste kujundamise ning läbivate teemade käsitlemise ja lõimingu korraldamise põhimõtted määratakse kooli õppekava üldosas ning rakendamine täpsustatakse valdkonnakavas, kuid õppekava valdkonnakavas on see täpsustamata. Kuna kooli õppekava üldosas on see põhjalikult lahti kirjutatud, tuleks sellele viidata.

³¹ GRÕK, lisa 7 p 2.1.

³² PGS, § 17 lg 1.

³³ GRÕK, § 19 lg 7.

- 3) Soovitatav on üldosa kirjutamisel lähtuda oma kooli tegevustest ja mitte kopeerida riikliku õppekava teksti.
- 4) Geograafia, bioloogia, keemia, füüsika ainekavades ei ole vaja kopeerida sõna-sõnalt riikliku õppekava õppeprotsesside kirjelduste näidises olevat soovituslikku materjali ega esitada metoodilisi soovitusi koos õppevara linkidega, vaid lähtuda oma kooli tegevustest.

1.5.5. Ainevaldkond sotsiaalsed

- 1) Korrastada inimeseõpetuse ainekava, et põhikooli ja gümnaasiumi ainekavad oleksid järjestikku.
- 2) Esitada põhikooli ainekavad klassiti ja gümnaasiumi perekonnaõpetuse kursus loogilises järgnevuses, koos vastava haridustaseme üldosadega, et tagada antud ainekavade selgus.
- 3) Inimeseõpetuses teha valik soovitusliku materjali kohta.
- 4) Korrastada ajaloo ainekavas põhikooli ja gümnaasiumi ainekavad, et need oleksid klassiti ja gümnaasiumi kursused loogilises järgnevuses, koos vastava haridustaseme üldosadega.
- 5) Lisada kodukohaga seotud näited: ajaloolised isikud, ajalooga seotud paigad ja teha valik õppematerjalidest.

1.5.6. Ainevaldkond kunstained

- 1) Metoodilisi soovitusi ja õppevara ei ole vaja esitada ainekavades klassiti.
- 2) Muusika ja kunsti ainekavades kirjeldada hindamise põhimõtted valdkonnakava üldosas, mitte iga klassi juures eraldi ja materjalide valikul lähtuda oma koolist, et esitatud ainekava ei oleks ülemäära mahukas.

1.5.7. Ainevaldkond tehnoloogia

Valdkonnakava üldosas teha teksti korrektuur ja eemaldada tühjad lahtrid.

1.5.8. Gümnaasiumi ainekavad

- 1) Põhikooli ja gümnaasiumi keele ja kirjanduse valdkonnakava üldosa on esitatud koos, kuid võiksid olla esitatud haridustasemeti järjestatuna, mitte vaheldumisi, mis raskendab konkreetse sisu ja järjepidevuse jälgimist. Lisaks on gümnaasiumi valdkonnakava üldossa jäänud fraase, milles kirjeldatakse, mis peaks kooli õppekavas olema. Kuna tegemist ongi konkreetset juba kooli õppekavaga, on sellised viited liigsed.
- 2) Gümnaasiumi eesti keel teise keelena ainekavas 9. kursuse õpitulemused, sh näiteks „võrdleb noorpankuri ja enda päevakava ja teeb järeldused“ või „analüüsib horoskoopi“. Soovitame gümnaasiumis alustekstidena kasutada eelkõige tarbe- ja teaduspõhiseid tekste.
- 3) Gümnaasiumi matemaatika valdkonnakava üldosas lisada kirjeldus, kuidas saab minna (peale erandkorra) üle kitsalt matemaatikalt laiale matemaatikale.
- 4) Lisada sisukorras õppeainete ainekavade leheküljenumbriid.
- 5) Selgelt välja tuua õpitulemused valikkursuste „Geneetika“ ja „Keskkonnakaitse“ puhul ja mille poolest need eristuvad varem õpitud kursustest gümnaasiumi bioloogias, inimese anatoomias ja füsioloogias (põhikooli 9. klassi ainekava).
- 6) Gümnaasiumi kunstiainet ja kehalise kasvatus valdkonnakava üldosa ainekavade asemel on esitatud koopia õppeprotsesside kirjeldustest. Kui esitada põhjalikuma ülesehitusega ainekava ja võtta aluseks õppeprotsesside kirjeldustes toodud näidis, tuleks seal pakutud mitmete võimaluste hulgast teha valik, mitte sõna-sõnalt kopeerida õppeprotsesside kirjelduste näidisesest kogu soovituslikku materjali.

1.5.9. Põhikooli lihtsustatud õppekava

- 1) Õppekava üldosa punktis 1.1 puudub viide Vabariigi Valitsuse määrusele³⁴.
- 2) Täiendada üldosa punkti 2.13 ning lisada lihtsustatud õppe taseme õpilastele korraldatava loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise põhimõtted³⁵.
- 3) Lihtsustatud õppe tasemel ei ole loovtöö sooritamine põhikooli lõpetamise tingimuseks ja selle hindamine on mitmeeristav.

³⁴ Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määrus nr 1 "Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava" (kehtiv redaktsioon alates 11.03.2023).

³⁵ PLRÕK, lisa 1 p 3.2 p 12.

- 4) Lisada õppekava üldosasse lisaõppe korraldamise ja pakkumise tingimused HEV-õpilastele, sh lihtsustatud õppe taseme õpilastele³⁶.
- 5) Lihtsustatud õppekava ainekavades ei pea kajastama infot, mis on õppekava üldosas olemas.

Juhime tähelepanu, et kooli (ka lihtsustatud õppe) ainekavad peavad olema viidud kehtiva PLRÕKiga kooskõlla hiljemalt 1. septembriks 2024.

Äraakuulamisel taotles kool õppekavas muudatuste sisseviimiseks tähtaja pikendamist kuni 01.10.2024, põhjendades ettepanekut piisava ettevalmistusaja puudumisega. Juhime tähelepanu, et kuigi ministeerium rahuldab tähtaja pikendamise soovitud tähtajani, tuleb koolil teha pingutusi, et õppekavas saaksid muudatused 1. septembriks sisse viidud ja õppeaastat saaks alustada uuendatud õppekavaga.

1.6. Õppe ja kasvatus korraldus määratakse kooli õppekavas³⁷, lähtudes riiklikus õppekavas esitatud nõuetest ning kooli õppe- ja kasvatusetegevus peab järgima õppekavas sätestatud. Seadus sätestab³⁸, et direktor kehtestab kooli päevakava koos tunniplaaniga³⁹. Koolil oli direktori poolt kehtestatud⁴⁰ päevakava koos tunniplaaniga, mis kajastab õpetegevuste ning õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste järjestust ja ajalist kestust.

1.7. PGSi⁴¹ kohaselt on õppetunni arvestuslik pikkus 45 minutit, mida võib jagada mitmeks osaks ning kuni kaks õppetundi võib toimuda järjest, ilma vahetunnita. Kooli tunniplaani kohaselt on esmaspäevast neljapäevani tundide pikkus 45 minutit. Erisus on tehtud reedeti, mil õppetundide kestus on lühendatud 5 minuti võrra, seega 40 minutit. PRÕKi⁴² kohaselt on vajalik esitada kooli õppekavas õppekorralduslikult riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes või õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused. Kooli õppekavas ei ole põhjendatud, miks on ühel õppepäeval tehtud õppetundide mahtudes erisusi.

Õppealajuhataja sõnul on vähendatud reedeti õppetundide pikkust, et mahutada nädalasse kohustuslik klassijuhtajatund nii, et õpilase jaoks ei ületataks lubatud tundide piirmäära. Klassijuhtajatunnis käsitlevad õpetajad üldpädevuste saavutamise eesmärgil kokku lepitud teemasid, milleks kasutatakse suunavat õppematerjali. Näiteks on 1.–5. klassi koolipäevikutes kirjas teemad (nt kultuur, liikluskasvatus, KIVA, käitumine, loodus, enesehinnangud) ja tagasiside koht, mida täidab õpilane. Juhtkonna hinnangul saavutavad õpilased selliselt üldpädevuste õpitulemused. Õpetajad ütlesid vestlusel, et tunde lühendati reedel, kuna varasemalt oli teisipäevane päev liiga pikk.

Selgitame, et kui soovitakse üldpädevusi õpetada klassijuhtajatundides ja seepärast on lühendatud ainetundide pikkust arvestuslikult 45 minutist lühemaks, peab see olema kirjeldatud õppekavas.

1.8. Õppekava kohaselt algab inglise keele õpe 1. klassis ringitunnina, eestikeelsele õppele üle läinud klassides alates 2. klassist valikainena. Lapsevanem annab ringis osalemiseks kirjaliku nõusoleku lapse kooli sisseastumisel. A-võõrkeel on põhikoolis inglise keel, B-võõrkeeled on vene ja saksa keel. Õppealajuhataja sõnul on inglise keele ring loodud lapsevanemate soovil, kuna lasteaias on populaarsed inglise keele ringid ja sooviti, et lastel ei tekiks inglise keele õppes pausi kuni 3. klassini. Direktor esitas järelevalvele 2023/2024. aastal 1.a klassi astunud õpilaste vanemate poolt allkirjastatud nõusolekud. Selgitame, et ringitunnis osalemine ei saa olla õpilase jaoks kohustuslik. Juhul, kui näiteks 2. klassist inglise keele

³⁶ PGS § 50; PLRÕK, § 4 lg 7.

³⁷ PGS, § 15 lg 1.

³⁸ PGS, § 25 lg 6.

³⁹ Sotsiaalministri 27.03.2001. a määrus nr 36 „Tervisekaitseõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“, § 10 lg 1.

⁴⁰ Direktori 11.03.2024 käskkiri nr 1–2/24 „Kooli päevakava kehtestamine“.

⁴¹ PGS, § 24 lg 5.

⁴² PRÕK, § 24 lg 6 p 2.

õppimise eelduseks on 1. klassis ringis osalemine, on huviring sisuliselt tehtud kohustuslikuks, kui 2. klassist ei võimaldata inglise keelt õppida algtasemest.

1.9. Hommikuring on 1. klassis esmaspäeviti esimene tund, mis on õpilastele kohustuslik ja kus toimub eelhäälestus uude nädalasse sisseelamiseks ja mis aitab õpilastel keskenduda järgnevale õppetööle. Juhtkonna sõnul on hommikuring sisuliselt pikapäevarühma vorm vanema avalduse alusel. See on osalemiseks soovituslik.

1.10. Kool peab õppetööd korraldades lähtuma õppekavast, mis on kooli õpingute alusdokument⁴³. Põhikooli tunnijaotusplaani vastasid PRÕKis⁴⁴ sätestatud. Õppekavas⁴⁵ olid esitatud eraldi tunnijaotusplaani vene õppekeele klassidele, keelekümblusklassidele (varane ja hiline keelekümblus), eesti keele süvaõppega klassidele, eestikeelsele õppele üle läinud klassidele (eesti keele teise keelena ja vene keel emakeelena; eesti keel emakeelena ja B-võõrkeel).

1.11. Klasside tunniplaani ei ole kehtestatud tunnijaotusplaanidega kooskõlas. Järelevalves võrreldi tunnijaotusplaani kõikide põhikooli klasside tunniplaanidega. 1.–3. klassides on ületatud nädalas lubatud õppekoormust ühe tunni võrra, mis ei vasta PGSi⁴⁶ nõuetele.

Õppealajuhataja selgitas vestlusel, et ajaliselt ei ole tänu lühendatud tundidele lubatud nädala koormust ületatud, riiklik õppekava on tagatud ja õpitulemused on saavutatud. Juhime tähelepanu, et kool peab viima oma tunniplani PGSi ja kooli õppekava tunnijaotusplaaniga kooskõlla ning tagama, et ei ületata maksimaalset lubatud nädalakoormust. Kui selleks vähendatakse õppekoormust, peab see olema õppekavas sätestatud ja põhjendatud, kuidas õpitulemused saavutatakse.

1.12. GRÕKi⁴⁷ kohaselt on õpilase väikseim lubatud õppekoormus gümnaasiumis 96 kursust. Kooli õppekava kohaselt on minimaalne õpilase õppekoormus gümnaasiumi jooksul 102 kursust (2021. a õppima asunutel); 98 kursust (2022. a); 96 kursust (2023. a). Kooli gümnaasiumi õppekavas⁴⁸ on kohustuslike kursuste arv kokku 93 kursust (kohustuslikud kursused ja kooli valikkursused), nendest 64 kursust on eestikeelsed (10.r klass), nendest 54 on eestikeelsed (10.s). Lisaks pakub kool õppekava kohaselt õpilasele igal aastal üle 20 kursuse valikaineid, mille hulgast õpilane valib endale sobivad.

1.13. Seadus⁴⁹ sätestab, et gümnaasiumi õppekeeleks on eesti keel ning täpsustab⁵⁰, et kooli või klassi õppekeeleks saab lugeda keelt, milles toimuv õpe moodustab vähemalt 60% riiklikes õppekavades määratud väikseimast lubatud õppekoormusest. PGS⁵¹ näeb ette, et kooli või klassi õppekeeleks loetakse keel, milles toimuv õpe moodustab vähemalt 60 protsenti riiklikes õppekavades määratud väikseimast lubatud õppekoormusest. Seega peab eestikeelseks õppeks olema vähemalt 58 kursust eesti keeles.

Direktori kinnitusel on kool taganud gümnaasiumiõpilastele vähemalt 60% eestikeelse õppe. Järelevalves gümnaasiumi eestikeelse õppe proportsioonide kontrollimisel nähtus, et eestikeelsete õppeainete maht oli 2021/2021. õppeaastal sisseastunute tunnijaotusplani kohaselt venekeelses 10.r klassis 93 kursust, millele lisandusid õpilase enda poolt valitud kursused.

⁴³ PGS, § 17 lg 1.

⁴⁴ PRÕK, § 15 lg 3.

⁴⁵ Kooli õppekava, p 2.7.

⁴⁶ PGS, § 25 lg 2.

⁴⁷ GRÕK, § 25 lg 3.

⁴⁸ Kooli õppekava, p 2.10.1.

⁴⁹ PGS, § 21 lg 3.

⁵⁰ PGS, § 21 lg 1.

⁵¹ PGS, § 21 lg 1.

Järelealve valimisse kuulusid G3.D, G3.R ja G3.S õpilased, kelle läbitud eestikeelsete kursuste maht oli rohkem kui 60% ja mis vastas nõuetele. Kehtiva tunnijaotusplaani alusel on neile õpilastele pakutud valikkursuste arv olnud aastatel 2021–2024 kokku 84 kursust, vähemalt 60% eesti õppekeelega reaalsuuna klassile 83 kursust ja sotsiaalsuuna klassile 72 kursust. Seega pakub kool rohkem valikkursusi kui GRÕK⁵² on ette näinud. Võõrkeelekursuseid ei loe kool eestikeelsete õppeainete hulka.

Järelevalves leidis kinnitust, et valikkursused on peamiselt eestikeelsed, üksikud kursused on venekeelsed. Õppealajuhataja kinnituse järgi jälgib kool eestikeelse õppe määra iga õpilase puhul ja 10. ja 11. klassi lõpetamisel viiakse õpilasega läbi vestlus, suunates vajadusel teda valikule. Selleks peab kool arvestuslikku tabelit. Direktor esitas vastavad andmed. Reaalklassis õppija peab miinimumarvu kursuste läbimiseks võtma juurde omal valikul vähemalt kolm kursust. Sotsiaalkursusel õppija peab juurde võtma rohkem kursuseid, kuna ei õpita laia matemaatikat. Kuna paljud oma kooli õpetajad annavad ka valikaineid, siis ei olnud probleeme õpetajate leidmisega. 9. ja 12. klasside õpilased ütlesid vestlusel, et kõik valikkursused on neil eestikeelsed, mõni üksik on vene keeles (nt psühholoogia, tervislik toitumine). Õpilaste sõnul on eestikeelse aineõpetuse tunnid läbivalt eestikeelsed ja vene keelt seal ei kasutata.

1.14. Mittestatsionaarse õppe tunnijaotusplaani vastas PG Sis⁵³ kehtestatud nõuetele ja kool tagab 1 õpilasele koormuse kuni kümne õpilasega klassis vähemalt 15 õppetundi õppeveerandi iga nädala kohta.

Eesti keele aineõpetus ja eestikeelsed õppeained

1.15. Kooli õppekeeled on eesti keel ja vene keel. Kooli õppekava⁵⁴ kohaselt viiakse keeleõpet läbi varase ja hilise keelekümbluse programmide järgi. Lisaks tegutsevad koolis eesti keele süvaõppega klassid. Õppekava⁵⁵ kohaselt avati 2019/2020. õppeaastal hilise keelekümbluse ning eesti keele süvaõppega klassid (projektis „Professionaalne eestikeelne õpetaja põhikoolis“ raames), kus õpetatakse aineid osaliselt keelekümblusmaterjalide ja keelekümblusmetoodika põhimõtteid kasutades. Õppealajuhataja sõnul õpitakse süvaõppega klassis kõiki õppeaineid eesti keeles praegu kehtiva riikliku õppekava järgi ja seetõttu on nendel hetkel vene keel kohustuslik õppeaine.

Kooli gümnaasiumiosas rakendatakse kursuseõpet. Kool võimaldab õpet reaalsuunal ja humanitaarsuunal, kus on võimalik õppida kas 100% ulatuses eesti keeles või vähemal 60% ulatuses eesti keeles ja 40% ulatuses vene keeles (kokku 3 klassi). 2024/2025. õppeaastast avatakse kaks eestikeelset klassi.

Koolis toimub mittestatsionaarne õpe põhikooli osas vene ja eesti osakonnas, kus on võimalik õppida 100% või 60% eesti keeles. Venekeelses osas õpitakse eesti keelt teise keelena ja muid õppeaineid eesti keeles ei ole. Tunnijaotusplaani vastas nõuetele⁵⁶.

Järelevalves võrreldi EHISe sissekandeid, õpetajate poolt antavaid õppetunde, kehtivat tunniplaani ja tunnijaotusplaani kokku 22 klassis eesti keele ja eestikeelsete tundide vastavust tunniplaaniga (1., 3., 5., 7., 9., G3.D, G3.R, G3.S klassides) ja võrreldi andmeid klassipäevikutega eKoolis (v.a eriklassid). Klassipäevikutesse sissekantud hinded, kodused ülesanded

⁵² GRÕK, § 11 lg-d 5-7.

⁵³ PGS, § 22 lg 5.

⁵⁴ Kooli õppekava, lk 11.

⁵⁵ Kooli õppekava, p 2.12.

⁵⁶ GRÕK, § 11 lg 1.

vastasid määruses sätestatud nõuetele⁵⁷. Õppekavas sätestatud ainetunnid olid toimunud määratud mahus. Õpetajate ja õppealajuhataja sõnul täidetakse päevikuid üldiselt eesti keeles. Vestustel selgus, et riikliku õppekava, tunnijaotuskava ja tunniplaani kooskõla tagab koolis õppealajuhataja, kes seirab kord trimestris klassipäevikuid, õpetajate tööplaan ja eKooli sissekandeid ning annab õpetajale soovitusi.

Juhime tähelepanu, et mõne õpetaja sissekanded olid formaalsed, st teema oli märgitud, kuid ei olnud arusaadavad tunni eesmärgid, tegevused ja läbiviidud õppe sisu. Näiteks olid sissekannetes märged „tööraamat“, „tööleht“, „harjutamine“, mis ei anna õpilasele ja lapsevanemale täpsemat teavet tunnis toimunu kohta.

Õpilaste arengu toetamine ja tugiteenused

1.16. Direktor⁵⁸ on määranud vastavalt seadusele⁵⁹ haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija (edaspidi *HEVKO*). Juhtkonna sõnul töötab HEVKO lisaks eripedagoogina. Koolis töötasid järelevalve ajal logopeed, eripedagoog, kolm koolipsühholoogi ja sotsiaalpedagoog. Juhtkonna sõnul arvestatakse tugiteenuste pakkumisel Rajaleidja otsusega. Käesoleval õppeaastal on hinnatud tugiteenuste vajadust seoses õpilaste arvu kasvuga. Analüüsi tulemusel vajab kool lähiajal eestikeelseid tugispetsialiste.

1.17. Kooli õppekavas⁶⁰ on kirjeldatud HEV-õpilaste õppekorralduse põhimõtted ja tugiteenuste rakendamise kord. Koolis on kõikide aastakäikude õpilastele moodustatud vajadusel eriklass.

1.18. PGSi⁶¹ kohaselt tuleb õpilase arengu toetamiseks korraldada temaga koolis vähemalt üks kord õppeaastas arenguestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. Õppekava⁶² kohaselt viib vestluse läbi klassijuhataja.

Õpetajate ja juhtkonna sõnul toimuvad koolis õpilaste ja nende vanematega arenguestlused, kuid mõnede lastega jääb vestlus pidamata, kuna vanem ei näita üles huvi. Lapsevanema mitteosalemise kohta kirjalikult selgitust ei ole seni küsitud. Juhtkonna sõnul üldist kokkuvõtet kogu kooli arenguestluste tulemustest ei tehta.

Õpetajate koostöö, LAK-õppe kasutamine

1.19. Õppekava⁶³ kohaselt toimub õpetajate koostöö ainesektsioonides, kus arutatakse projektinädalaid, õppeainenädalate läbiviimist ning kooli dokumentide uuendamist. Vestlusel juhtkonna ja õpetajatega selgus, et ainesektsioonid, õpetajate koosolekud ja õppenõukogud toimuvad regulaarselt. Õpetajatel ei ole ühist töökavade koostamise süsteemi, kuid juhtkond näitas kooli siseveebis soovituslikku töövormi. Kooli noorõpetajatele määratakse mentor, kes annab meetodilist ja ainespetsiifilist nõu. Mentorile on selleks ette nähtud eraldi aeg. Mentor kohtub õppealajuhatajaga kord nädalas aruteluks.

1.20. Õppenõukogu protokollidest⁶⁴ nähtus, et õppenõukogus on arutatud õppetulemusi, õpilaste järgmisesse klassi üleviimist, täiendavale õppetööle jätmist, õppe- ja kasvatustegevust, tehtud ettepanekuid, kinnitatud üldtööplaan ja kavandatud eestikeelsele õppele üleminekut.

⁵⁷ Haridus- ja Teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, §-d 11–13.

⁵⁸ Direktori 26.09.2022 käskkiri nr 1-2/1 „HEV koordinaatori määramine ja ÕIK eest vastutaja määramine“.

⁵⁹ PGS, § 46 lg 2.

⁶⁰ Kooli õppekava, p 2.24.

⁶¹ PGS, § 37 lg 5.

⁶² Kooli õppekava, p 2.15.4.6.

⁶³ Kooli õppekava, p 2.5.6.

⁶⁴ Õppenõukogu 25.08.2023 protokoll nr 13/ 2022-2023; 05.03.2024 protokoll nr 2/ 2023-2024.

1.21. Kooli õppekava⁶⁵ kohaselt viiakse varase ja hilise keelekümbeluse programmi läbi LAK-õpet kasutades. Õppealajuhtaja sõnul on õpetajate ettevalmistus LAK-õppeks olnud piisav ja sellega võib rahul olla. Kuna õppetöö toimub suures osas eesti keeles, siis on LAK-õpe loomulik osa tööst. Noored õpetajad ja klassiõpetajad mõistavad antud teemat hästi, kuna nad on läbinud üldõppe koolitused.

1.22. Õpetajate tunde vaatleb õppejuht vaid siis, kui tuleb konkreetne kaebus mõne õpetaja kohta. Noorõpetajate tunde külastab mentorõpetaja. Õpetajad ütlesid vestusel, et kõige parem tagasiside nende tööle on õpilaste tulemused ja motivatsioon.

1.23. Ettepanekud direktorile

1.23.1. Kooli õppekava täiendamisel ja parandamisel arvestada punktides 1.2. ja 1.5. esitatud ettepanekutega ja viia muudatused sisse nii õppekava üldosasse kui kursuste ja ainekavadesse.

1.23.2. Arutada õppenõukogus läbi tunnivaatluste läbiviimise vajadus ja põhimõtted, et õpetajatel oleks võimalik õppida kolleegide headest praktikatest ja jagada neid ning tõsta see läbi oma kompetentse.

1.24. Ettekirjutused pidajale

1.24.1. Tagada kooli õppekava üldosa vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele, Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ järgmistes osades.

1.24.1.1. Tagada kooli õppekava tunnijaotusplaani vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõikele 1 ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõikele 3², lähtudes käesoleva õiendi punktis 1.1 esitatud selgitustest.

1.24.1.2. Tagada kooli õppekava matemaatika ainekava õppemahus tehtud erisuste põhjenduste esitamine vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõike 6 punktile 2.

1.24.1.3. Tagada kooli õppekava üldosa gümnaasiumi tunnijaotusplaani võõrkeelte kirjelduse vastavus Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 1 lõike 5 punktis 7 sätestatule ja vastavalt käesoleva õiendi punktis toodud 1.1 kirjeldatule.

Ettekirjutuse punkti 1.24. täitmise tähtaeg: 01.10.2024.

1.24.2. Tagada kooli õppekava põhikooli ainekavade koostõla Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruses nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ kehtestatuga vastavalt käesoleva õiendi punktis 1.3 kirjeldatule. Täitmise tähtaeg: 01.10.2024.

1.24.3. Tagada kooli õppekava gümnaasiumi ainekavade koostõla Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruses nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ kehtestatuga vastavalt käesoleva õiendi punktis 1.4 kirjeldatule. Täitmise tähtaeg: 01.10.2024.

1.24.4. Tagada nendel juhtudel, kus õppetunni tegelik pikkus on erinev õppetunni arvestuslikust 45-minutilisest pikkusest, õpilastele võimalus saada õpet õppekavas ettenähtud mahus, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 24 lõikest 5 ja § 25 lõikest 1 vastavalt käesoleva õiendi punktis 1.7 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.09.2024.

1.24.5. Tagada, et õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus vastaks põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõikes 3 sätestatule. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

⁶⁵ Kooli õppekava, lk 11.

1.24.6. Tagada arenguvestluste läbiviimine kõikide õpilastega, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikes 6 kehtestatust. Täitmise tähtaeg: 01.10.2024.

2. Õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon, eesti keele oskus, täiendkoolitused

Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust haridus- ja teadusministri määruses⁶⁶ sätestatule ning võrreldi EHISesse kantud andmete vastavust (seisuga 29.04.2024) kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele. Täiendavalt oli vaatluse all õppe- ja kasvatusala töötajate keeleoskuse tase vastavalt Vabariigi Valitsuse määruses⁶⁷ kehtestatule.

2.1. Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli koolis kokku 102: õpetajaid 93, kaks logopeedi, eripedagoog, kolm koolipsühholoogi (kokku 1,5 ametikohta), sotsiaalpedagoog, õppealajuhataja ja direktor. Direktor töötab 1,0 ametikohale lisaks õpetajana (0,1 ametikohta). Õppealajuhataja töötab 1,0 ametikohale lisaks õpetajana (0,8 ametikohta).

Kvalifikatsioon vastas kehtestatud nõuetele 59-l õppe- ja kasvatusala töötajal. Kvalifikatsioon ei vastanud kehtivatele nõuetele 43 isikul, mis on 42% koguarvust.

Kvalifikatsioon ei vastanud kehtestatud nõuetele järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel (õppetunnid ja koormus vastavalt EHISe andmetele seisuga 29.04.2024):

- 1) Õpetaja (I kooliaste (edaspidi KA) kehaline kasvatus 8 t; II KA 7 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 2) Õpetaja (I KA inimeseõpetus 8 t, loodusõpetus 13 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 3) Õpetaja (gümnaasiumi valikaine draama ja teater 2 t) – puudub kõrgharidus, sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 4) Õpetaja (bioloogia III KA 12 t, gümnaasiumis 12 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 5) Õpetaja (eesti keel teise keelena II KA 15 t, III KA 12 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 6) Õpetaja (eesti keel teise keelena I KA 7 t, II KA 12 t, III KA 12 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 7) Õpetaja (tehnoloogia III KA 24 t, märgitud eesti k teise keelena?) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 8) Õpetaja (kunst III KA 3 t, gümnaasiumis 4 t) – puudub õpetajakutse, sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 9) Õpetaja (tööõpetus III KA 4 t) – puudub õpetajakutse, sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 10) Õpetaja (keemia gümnaasiumis 9 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 11) Õpetaja (klassiõpetaja I KA 8 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 12) Koolipsühholoog – puudub erialane magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon või koolipsühholoogi kutse, tööleping peatatud. Järelevalve ajal andmed EHISes kvalifikatsioonile vastavuse kohta parandati.

Logopeed – puudub erialane magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon või erialane kutse, tööleping peatatud.

Äraakuulamisel esitas kool antud isiku Haridus- ja Noorteametile esitatud haridust tõendavad dokumendid, millele ei olnud ametil võimalik anda kvalifikatsiooni kohta hinnangut, kuna vastava eriala kogu õpe oli läbitud veebipõhiselt⁶⁸.

⁶⁶ Haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määrus nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“.

⁶⁷ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 9 p-d 6 ja 7: C1-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: 6) õppeasutuste juhid, nende asetäitjad ja õppejuhid; 7) eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad või õppejõud. § 8 p 6: vähemalt B2-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: pedagoogid (v.a eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad).

⁶⁸ Haridus- ja Noorteameti 25.05.2024 hinnang välisriigi kvalifikatsioonile.

- 13) Õpetaja (ajalugu II KA 5 t, III KA 8 t, gümnaasiumis 11 t, inimene ja õigus 8 t; ühiskonnaõpetus II KA 1 t, III KA 2 t, gümnaasiumis 4 t) – puudub õpetajakutse.
- 14) Õpetaja (füüsika gümnaasiumis 2 t) – puudub õpetajakutse.
- 15) Õpetaja (kehaline kasvatus I KA 7 t, II KA 8 t, III KA 9 t) – puudub õpetajakutse, sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 16) Õpetaja (eesti keel teise keelena I KA 8 t, käsitöö ja kodundus I KA 3 t, loodusõpetus I KA 10 t, II KA 3 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 17) Õpetaja (inglise keel II KA 8 t, III KA 10 t, gümnaasiumis 12 t) – puudub õpetajakutse, sõlmitud tähtajatu tööleping, TL peatatud.
- 18) Õpetaja (klassiõpetaja II KA 8 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 19) Õpetaja (bioloogia II KA 10 t, III KA 7 t; inglise keel I KA 7 t, keemia III KA 10 t) – puudub õpetajakutse, sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 20) Õpetaja (eesti keel teise keelena II KA 23 t, III KA 27 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 21) Õpetaja (vene keel I KA 20 t) – puudub õpetajakutse, sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 22) Õpetaja (klassiõpetaja II KA 14 t, keelekümblus) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 23) Õpetaja (inglise keel I KA 3 t; liikumisõpetus I KA 3 t, II KA 11 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 24) Õpetaja (inglise keel II KA 15 t, III KA 12 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 25) Õpetaja (klassiõpetaja II KA 22 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 26) Õpetaja (eesti keel ja kirjandus III KA) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 27) Õpetaja (inglise keel III KA 17 t) – puudub õpetajakutse.
- 28) Õpetaja (TL peatatud) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 29) Õpetaja (matemaatika II KA 5 t, III KA 1 t, gümnaasiumis 4 t) – puuduvad õpetajakutse, sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 30) Õpetaja (eesti keel teise keelena II KA 18 t, III KA 10 t, gümnaasiumis 4 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 31) Õpetaja (ajalugu III KA 12 t keelekümblus) – puudub õpetajakutse.
- 32) Õpetaja (eesti keel teise keelena I KA 6 t, inimeseõpetus I KA 6 t, loodusõpetus II KA 7 t) – puudub õpetajakutse, sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 33) Õpetaja (eesti keel teise keelena I KA 23 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 34) Õpetaja (klassiõpetaja 28 t, keelekümblus) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 35) Õpetaja (eesti keel kui teine keel III KA 15 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 36) Õpetaja (ajalugu III KA 5 t, geograafia gümnaasiumis 25 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 37) Õpetaja (klassiõpetaja I KA 16 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 38) Õpetaja (bioloogia gümnaasiumis 3 t, majandusõpetus 7 t, uurimistöö alused 10 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 39) Õpetaja (keemia gümnaasiumis 7 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 40) Õpetaja (liikumisõpetus II KA 25 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 41) Õpetaja (eesti keel teise keelena III KA 26 t) – puudub õpetajakutse.
- 42) Õpetaja (eesti keel teise keelena gümnaasiumis 10 t) – puudub õpetajakutse.
- 43) Õpetaja (inglise keel III KA 7 t, gümnaasiumis 17 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, sõlmitud tähtajatu tööleping.

Koolis ei vastanud kvalifikatsioon kehtestatud nõuetele⁶⁹ 43 isikul, kellest 13 õpetajal on võimalik saavutada nõuetekohane kvalifikatsioon, taotledes õpetajakutset. 29 õpetajal puuduvad nii nõutav magistritaseme haridus kui õpetajakutse.

⁶⁹ PGS, § 74¹.

2.2. Koolil oli hoolekogu poolt kehtestatud⁷⁰ nõuetele⁷¹ vastav õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtade täitmiseks korraldatav avaliku konkursi kord.

2.3. Kui õpetaja vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursil ei leita kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat, võib PGSi⁷² kohaselt direktor sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks isikuga, kellel on vähemalt keskharidus ning kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisavad, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine. EHISe sissekannete ja kohapeal vaadatud töölepingute järgi oli direktor sõlminud 22 õpetajaga, kelle kvalifikatsioon ei vastanud nõuetele, tähtajatu töölepingu. Direktori sõnul on lepinguid siiski iga-aastaselt pikendatud ja EHISes korrigeeritakse vastav märke õigeaks.

2.4. Määruse⁷³ kohaselt kantakse õpetajate, koolijuhtide ja tugispetsialistide kohta õpetajate ja akadeemiliste töötajate alamregistrisse muude andmete hulgas nende vastavus kvalifikatsiooninõuetele. EHISe⁷⁴ sissekannetes (seisuga 29.04.2024) oli kooli poolt märgitud kvalifikatsioon vastavaks 10 õpetajal, kuigi järelevalve hinnangul ei vastanud nende isikute kvalifikatsioon nõuetele.

Ärakuulamisel oli kool EHISes sisse viinud vastavad parandused.

2.5. Seadus⁷⁵ sätestab, et koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv peab nende läbiviidava õppe- ja kasvatusgevuse mahust lähtuvalt olema piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine. Direktori, õppealajuhataja ja 57 õpetaja ehk 59 pedagoogilise töötaja kvalifikatsioon vastab nõuetele. 43 õpetajal nõuetele vastavat kvalifikatsiooni ei ole. Õpetajad annavad kokku 1846 tundi nädalas, sealhulgas kvalifikatsiooninõuetele vastavad õpetajad 1024,5 (55,5%) tundi ja õpetajad, kelle kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, 821,5 (44,5%) tundi. Eeltoodust tulenevalt ei ole koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv nende läbiviidava õppe- ja kasvatusgevuse mahust lähtuvalt piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.

Pidaja ja direktori sõnul on korraldatud järjepidevalt konkursse kvalifitseeritud õpetajate leidmiseks. Kohapealses järelevalves leidis see kinnitust.

2.6. PGSi⁷⁶ kohaselt peab õpilasele koolis vajadusel tagama tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuse. Koolis on kaks logopeedi, eripedagoog, sotsiaalpedagoog ja kolm koolipsühholoogi. Üks isik, kes täidab nii logopeedi kui koolipsühholoogi ülesandeid, ei vasta kvalifikatsiooninõuetele, kuna Haridus- ja Noorteametil ei olnud võimalik esitatud välismaa haridust tõendava dokumendi kohta anda kvalifikatsioonile hinnangut põhjendusega, et vastava eriala kogu õpe oli läbitud veebipõhiselt.

Õpetajate keeleoskus

2.7. Pedagoogide riigikeeleoskuse taset reguleerib Vabariigi Valitsuse määrus⁷⁷, mis sätestab, et õppeasutuste juhid, nende asetäitjad ja õppealajuhatajad ning eesti keele ja eesti keeles õpetavad õpetajad peavad eesti keelt oskama C1-tasemel, kõik ülejäänud pedagoogid vähemalt

⁷⁰ Hoolekogu 07.03.2024 koosoleku protokoll nr 3.

⁷¹ PGS, § 74 lg 6.

⁷² PGS, § 74 lg 7.

⁷³ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määrus nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“, § 18 lg 1.

⁷⁴ EHIS, andmed seisuga 01.05.2024.

⁷⁵ PGS, § 74 lg 9.

⁷⁶ PGS, § 37 lg 2.

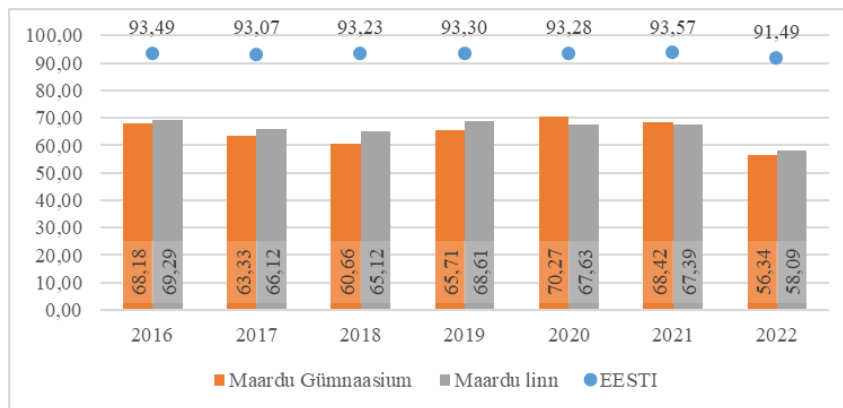
⁷⁷ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 8 p 6; § 9 p-d 6 ja 7.

B2-tasemel. Koolis on kokku 51 pedagoogi, kellel on nõutav C1 keeleoskuse tase: direktor, õppealajuhataja ja 49 õpetajat, kes õpetavad eesti keelt, eesti keelt teise keelena või annavad eestikeelseid õppeaineid. Nendest 39 pedagoogil on olemas nõutav C1 keeleoskuse tase, neist 10 õpetajal puudub nõutav C1 keeletase.

2.8. Koolis töötab 51 õpetajat, kelle ametikohal on vajalik osata eesti keelt B2-tasemel. 26 (51%) õpetaja keeleoskus vastab nõuetele. 25 (49%) õpetaja keeleoskuse tase nõuetele ei vasta, neist 18 õpetajale on Keeleamet teinud 2023. aastal ettekirjutuse sooritada eesti keele B2-taseme eksam.

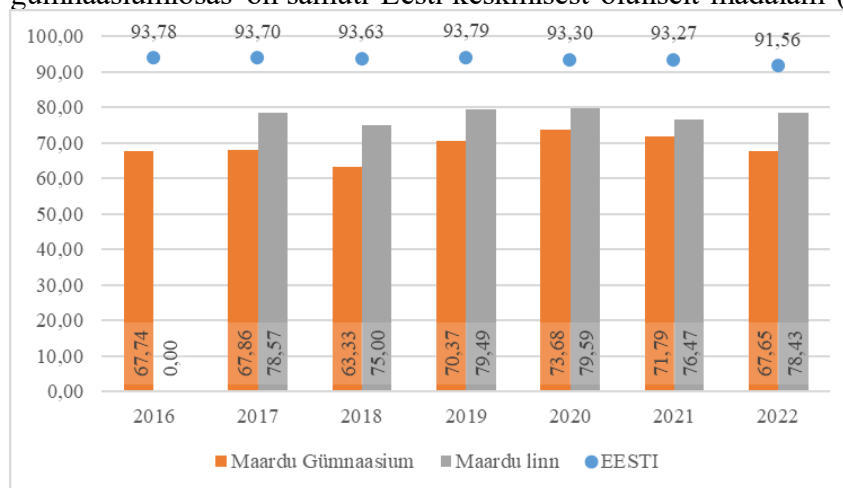
Kõikidest kooli õppe- ja kasvatusala töötajatest on vajalik keeleoskuse tase 67 pedagoogil, nõutud keeletase puudub 35 pedagoogil.

EHISE andmetel on Maardu Gümnaasiumi põhikooliosas eesti keele oskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal olnud läbivalt oluliselt madalam kui Eestis keskmiselt (joonis 1).

Joonis 1. Õpetajate vastavus riigikeele oskuse taseme nõuetele põhikoolis, %.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

Riigikeele oskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal Maardu Gümnaasiumi gümnaasiumiosas on samuti Eesti keskmisest oluliselt madalam (joonis 2).

Joonis 2. Õpetajate vastavus riigikeele oskuse taseme nõuetele gümnaasiumis, %.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

Pidaja selgitusel on keskmisest madalama keeletaseme põhjuseks asjaolu, et paljud õpetajad on töötanud pikki aastaid, kuid elanud venekeelses keskkonnas ega ole arendanud oma eesti keelt. Koostöös Eesti Töötukassaga on 35 töötajale organiseeritud eesti keele õpe koolis kohapeal.

Toimunud on õpetajate keeleränne eestikeelsetesse koolidesse. Kuna kool osaleb ministeeriumi poolt pakutavatest e-testides, on õpetajaid pidanud tundides kasutama oluliselt rohkem eesti keelt.

Õpetajate enesetäiendamine

2.9. EHISe andmetel (29.04.2024) on eesti keele ja eesti keeles õpetamise metoodika pikematel kursustel aastatel 2020–2023 osalenud 13 õpetajat (LAK-õppe metoodika koolitus, keelekümbluskoolitus ABC, LAK-õppe metoodiline koolitus: aine, keel ja õpioskused).

Vestlusel esitas direktor tõendeid selle kohta, et igal aastal koostatakse õpetajatele koolitusplaan, mille eesmärgid lähtuvad kooli üldeesmärkidest. Üldtööplaanis on esitatud koolituste temaatika. Kool on osalenud 2020–2023. aastal Erasmus+ projektides „Õppeainete lõimingu võimalusi õpilaste individuaalsust arvestades“ (osales 18 töötajat) ja 2021–2023. a projektis „Innovatsioon ja loovus“ (osales 37 töötajat). 2024. aastal osaletakse Erasmus+ õpirände projektis „Keeleoskuste arendamine: lugemine, kirjutamine ja rääkimine“ (28 töötaja õpiränne). Samuti osales kool Teadmuskooli ja Tallinna Ülikooli Tulevikukooli projektides, mis on seotud eestikeelsele õppele üleminekuga.

Kohapeal leidis kinnitust, et koolituste tulemusi on analüüsitud ja arutatud õpetajate töökoosolekul. Juhtkonna arvates on eesti keele süvametoodiliste koolituste pakkumisi olnud võrreldes varasema ajaga kesiselt. Läbitud koolituste tulemusel on koolis avatud uusi valik-kursuseid, huviringe ja täiendatud õppekava. Õpetajad on koostanud rahvusvaheliste koolituste järel eneseanalüüsi, jaganud materjale ja teadmisi kolleegidega. Õpetajad ütlesid vestlusel, et juhtkond on kavandanud koolitusi, mis on olnud vajalikud. Lisaks on kool praktikabaasiks õpetajakoolituse tudengitele.

2.10. Ettekirjutused pidajale

- 2.10.1. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 74¹ lõikes 4 esitatud nõuetele, lähtuda põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1, § 74 lõigetest 6, 7 ja 9 ja tagada avalike konkursside korraldamine nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel puudub magistrikraad. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024
- 2.10.2. Tagada avaliku konkursi korraldamine nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel magistrikraad puudub, kuid kes õiendi teatavaks tegemise ajal on seda omandamas, juhul, kui magistrikraadi ei ole omandatud hiljemalt 01.07.2025, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 74¹ lg 4, § 7 lõikest 1, § 74 lõigetest 6 ja 7. Täitmise tähtaeg: 01.09.2025.
- 2.10.3. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 74¹ esitatud nõuetele, lähtuda põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1, § 74 lõigetest 6, 7 ja 9 ning tagada avalike konkursside korraldamine nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel on olemas nõutav tasemeharidus, kuid puudub õpetajakutse, juhul, kui töötajale ei ole omistatud õpetajakutset hiljemalt 01.05.2025. Täitmise tähtaeg: 01.07.2025.
- 2.10.4. Tagada piisav arv kvalifikatsiooninõuetele vastavaid õpetajaid, et kindlustada kooli õppekavas määratletud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõikest 9. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavastegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.09.2025.

3. Eesti keele ja eestikeelse aineõppe korraldus

Direktori sõnul pärineb eesti keele õppe mitmekesisus aastast 2001, mil koolis võeti kasutusele varane keelekümblus. Vanemate soovil avati 2019. aastal eestikeelse õppekavaga klassid, kus algselt 50% õppekeel oli vene keel ja 50% eesti keel. Aja jooksul nendes klassides eestikeelse

õppe osakaal suurenes. Samal ajal jõudsid esimesed varase keelekümbelse õpilased põhikooli teise kooliastmesse ja nende jaoks avati 2020. aastal hilise keelekümbelse klassid. Projekti „Professionaalne eestikeelne õpetaja“ raames asusid koolis tööle kaks õpetajat. Tänapäevaks on venekeelsetes klassides tagatud vähemalt 40% ulatuses õpe eesti keeles. Aastal 2020 avati eestikeelne reaalsuunaga gümnaasiumiklass.

3.1. Eestikeelsele õppele üle läinud klassides (kokku 6) õpitakse vene keelt emakeelena, eesti keelt teise keelena ja kõiki teisi aineid eesti keeles. Varase keelekümbelse klassides (kokku 11) õpitakse eesti keelt emakeelena ja vene keelt emakeelena, millele lisanduvad eestikeelsed tunnid. Kokku on eestikeelset aineõpetust 62–91% õppe kogumahust. Hilise keelekümbelse programmi alusel õpitakse 5.–9. klassides (kokku 5), kus õpilased omandavad eesti keelt teise keelena, lisaks on eestikeelsed ainetunnid, kokku eestikeelset aineõpetust 63–73% õppe kogumahust. Ülejäänud 1.–5. klassis on täielikult eestikeelne õpe (v.a üks 5. klass).

Vene õppekeele klassides (kokku 19) on vähemalt 40% õppeainete mahust eesti keeles. Eesti keele süvaõppega klassides (kokku 4) õpitakse eesti keelt teise keelena, vene keelt emakeelena ja üksikuid aineid vene keeles. Seal toimub õppetöö vähemalt 60% ulatuses eesti keeles.

Lihtsustatud õppes toimub eesti keel alates 3. klassist kuni põhikooli lõpuni 2 tundi nädalas. Lisaks on neli ainetundi eestikeelsed. 3. ja 4. klassis saab eesti keelt õppida valikainena 1 tund nädalas, 5. klassist alates 2 tundi nädalas.

3.2. Koolis on toimunud õpilaste toetamine üleminekul eestikeelsele õppele. Õppekava⁷⁸ kohaselt ja järelevalves kohapeal nähtus, et keelekümbelsega seotud tegevused on integreeritud üldtööplaani. Tunniplaani on lisatud eestikeelne hommikuring ja pikapäevavõimlemine, milles õpilane osaleb lapsevanema avalduse alusel. Juhtkond plaanib edaspidi keelekümbelsemetoodika rakendamist nii 1. kui 4. klassis.

Õpilaste eesti keele õppimise toetamiseks toimuvad õppekäigud (teatrikülastused, muuseumitunnid, kontserdid, Keskkonnainvesteeringute Keskus, Kliimanetraaluse projekt, Kultuurirahastus). Koolimajas on lugemispesad eestikeelsete raamatutega. Gümnaasistid osalevad TalTeci loengutes, toimuvad linnalaagrid, Ukrainast tulnud lastele on lisatud eesti keele tunde, toimuvad malevad vanematele õpilastele.

Õpetajate arvates ei ole lastel siiski praegu piisavalt eestikeelset keskkonda ja luua tuleks eestikeelseid huviringe.

Tunnivaatlused

3.3. Järelevalves vaadeldi, kuidas on eesti keele ja eestikeelne aineõpe koolis korraldatud. Küllastati 2.–11. klassi ühtteist õppetundi: seitset eesti keele tundi ning nelja eestikeelset ainetundi varase ja hilise keelekümbelse klassides ning vene õppekeele klassides. Kooli esindaja andis vaadeldud tundidele tagasisidet.

Vastavalt õigusaktides⁷⁹ sätestatule peab õppekeskond toetama õpilase arengut. Kooliruumides olid eestikeelsed sildid ja infomaterjal, veebileht on eestikeelne. Klassiruumide seintel olid eesti keele õppe toetamiseks keelematerjalid, grammatikatabelid, väljendid, laste tööd. Kommunikatiivset keeleõpet soodustab füüsiline õppekeskond, kus õpilastel on omavaheline silmside ja arusaamist toetav kaasõpilase eeskujud. Sellist pinkide paigutamist ja rühmatöö vormi kasutati ainult ühes küllastatud tundidest. Enamikus klassiruumides on kahekohalised pingid, mida on raske kiiresti ümber paigutada rühmatöödeks. Klassides kasutati arvutit, projektorit ja ekraani. Õpetajate eesti keele kasutus tunnis oli õpilastele eakohane, enamasti räägiti sobivas kõnetempos, paaril õpetajal oli tajutav emakeele aktsent, mis ei seganud mõistmist. Vene keelt kasutati väga harva, üksikute sõnade tõlkimisel. Vajadusel õpetaja kordas sõnumit mitmel erineval

⁷⁸ Kooli õppekava, lk 18.

⁷⁹ PGS, § 19 lg 1; PRÕK, § 6.

viisil. Oli üks näide vene keele kasutamisest tunnis, kuid see oli tingitud klassi iseärasusest⁸⁰.

PRÕKi⁸¹ alusel peab õpilane olema õpiprotsessis aktiivne osaleja. Õpetajad on loonud turvalise ja eksimishirmust vaba õppekeskonna, märgati õpilaste edusamme. Püüti arendada kõiki nelja osaoskust, vähem edukam oli õpilaste aktiivse osaluse ja suhtluse loomine tunnis. Aktiivsemaks kõnelejaks tunnis jäi ikka õpetaja, v.a ühes vaadatud tunnis, kus õpetaja suutis maksimaalselt kasutada aktiivset suhtlust võimaldavaid õppeviise ja metoodilisi võtteid. Õpilased pöördusid õpetaja poole eesti keeles, kuid vähe oli näha meeldetuletusi õpilastele eesti keele kasutamise kokkuleppest paaristöö ajal.

Õpetajad kasutasid tänapäevaseid materjale, õppekomplektides sisaldavaid audiovisuaalseid materjale, oma koostatud materjale, autenseid videomaterjale. Õpiülesanded olid seotud igapäeva eluga. Teemakäsitus oli õpilastele ea- ja jõukohane ning seotud varem õpituga. Arvestati õppijate keeleoskustasemega, oli ka individuaalset lähenemist. Tunnis kasutati rutiintegevusi ja üldpädevusi toetavaid võtteid.

Tunni ülesehitus oli enamjaolt loogilises järjestuses. Mõnes tunnis jäi ebaselgeks tunni eesmärk. Enamus tundides õpetajad tutvustasid tunni alguses tunni teemat ja tunnikäiku. Reflekterimise osa jäi tunni lõpus nõrgaks. Kõikide valdkondade õppeained arendavad keelekasutuse põhipädevusi⁸² ja keeleoskus loob eeldused kõigi õppeainete edukaks omandamiseks. Juhime tähelepanu, et LAK-õppe puhul peaks aineõpetaja arendama ka õpilaste keeleteadmisi (pöörama tähelepanu õigekeelsusele) ja laiendama sõnavara. Vaadeldud tundide põhjal soovitage, et see peaks olema teadlikum ja süstemaatilisem. Vaadeldud tundides vastas keelekümblusklassi õpilaste keeletase eesti keele teise keelena keele-eesmärkidele. Tavaklassi õpilaste tase oli märksa nõrgem ja kitsas sõnavara raskendas õpilaste eneseväljendust. Arendamist vajavad nii õpilaste lugemisoskus kui hääldus. Kõik õpetajad said pärast vaadeldud tundi tagasiside ja konkreetseid soovitusi.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et kooli üleminek eestikeelsele õppele 2023/2024. õppeaastal on läbi mõeldud ja ettevalmistatud. Hoolekogus on seoses üleminekuga arutatud⁸³ õpetajate osalemist keelerändes, vanemate seas läbiviidud küsitluste ja õpilaste eksamite tulemusi.

3.4. Ettepanekud direktorile

- 3.4.1. Kasutada õppetegevuses aktiivset suhtlust võimaldavaid õppeviise ja metoodilisi võtteid, mis arendavad õpilaste eestikeelset sõnavara, väljendus- ja suhtlemisoskust. Kasutada võtteid, mis ergutavad arutelu ja suunavad õpilasi kaasa mõtlema, avaldama oma arvamust.
- 3.4.2. Suunata õpilasi oma vastuseid ja edusamme analüüsima, ennast ja üksteist parandama.
- 3.4.3. Kaasata õpilasi, sõnastades tunni kokkuvõttes, kas ja kuidas eesmärgid täideti.
- 3.4.4. Võimaldada kommunikatiivset keeleõpet soodustavat füüsilist õppekeskonda.

4. Eesti keele õppe tulemuslikkus

PGSi⁸⁴ kohaselt tehakse koolis sisehindamist, mis on pidev protsess ja mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Selleks selgitatakse välja kooli tugevused ning parendusvaldkonnad. Eestikeelse aineõppe tulemuslikkust on õppenõukogu hinnanud igal aastal, lähtudes riiklike eksamite ja tasemetööde tulemustest ja tehes sellest järeldusi. Direktor esitas üldkokkuvõtte⁸⁵, kus analüüs kajastub.

⁸⁰ PRÕK, § 5 lg 4 p 8.

⁸¹ PRÕK, § 5 lg 1.

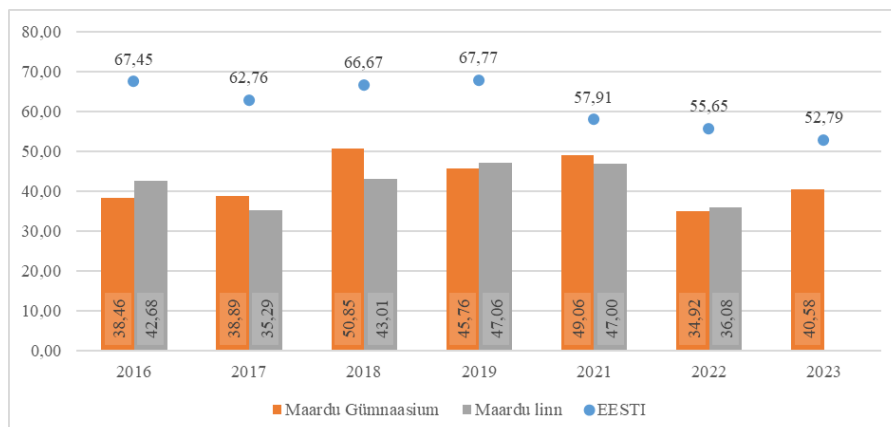
⁸² PRÕK, lisa 1 p 1.4.

⁸³ Hoolekogu 07.03.2024 koosoleku protokoll nr 3.

⁸⁴ PGS, § 78 lg-d 1 ja 3.

⁸⁵ „Koond: eksamite ja tasemetööde tulemused aastatel 2020-2023“ analüüs.

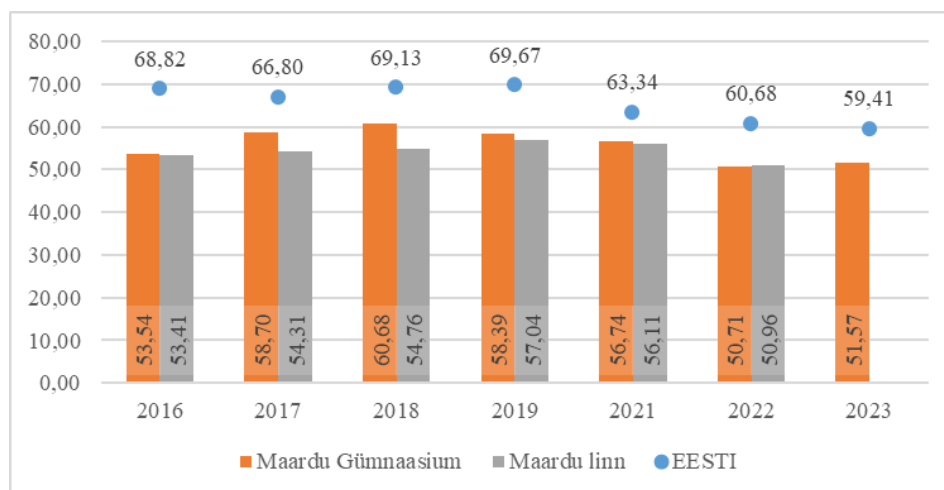
4.1. Koolis on eesti keeles B1 keeletaseme saavutanute osakaal olnud Maardu linna kogu osakaaluga sarnasel tasemel, kuid Eesti B1-keeletaseme saavutanute osakaalust oluliselt madalam (joonis 3).

Joonis 3. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil vähemalt B1-taseme saavutanute osakaal kokku, %. Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

Juhkonna sõnul teevad paljud õpilased (u 1/3 õpilastest) B1 eesti keele eksami ära enne 9. klassi ja nende tulemused ei lähe üldarvestusse. Samas on üldarvestuses mittestatsionaarse õppe ja HEV-õpilaste tulemused, mis on olnud keskmisest madalamad.

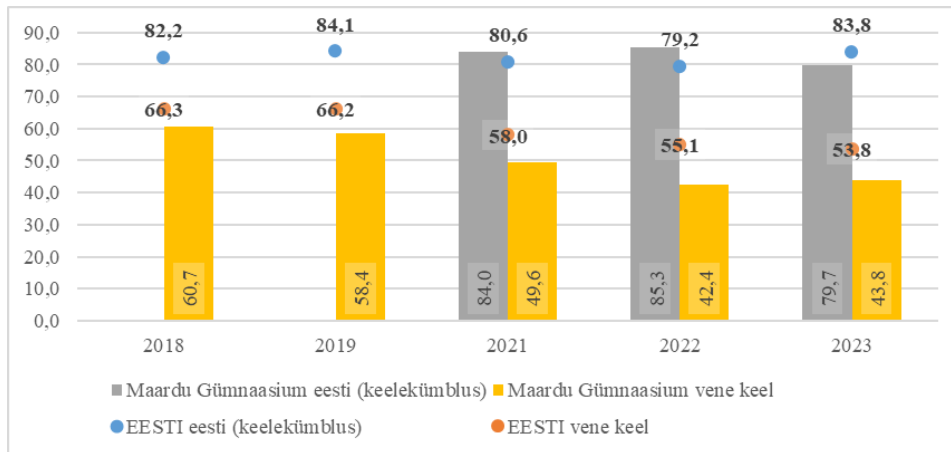
Õppekeelte lõikes võib näha, et vene õppekeeles põhikooli lõpetajate hulgas on eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil B1 keeletaseme saavutanuid läbivalt oluliselt vähem kui Eestis kokku ning eesti keelekümbeluses lõpetanutest on B1 keeletaseme omandanud suurem või sarnane osakaal põhikooli lõpetajatest kui eesti keelekümbeluses lõpetanutest Eestis kokku (joonis 3.1).

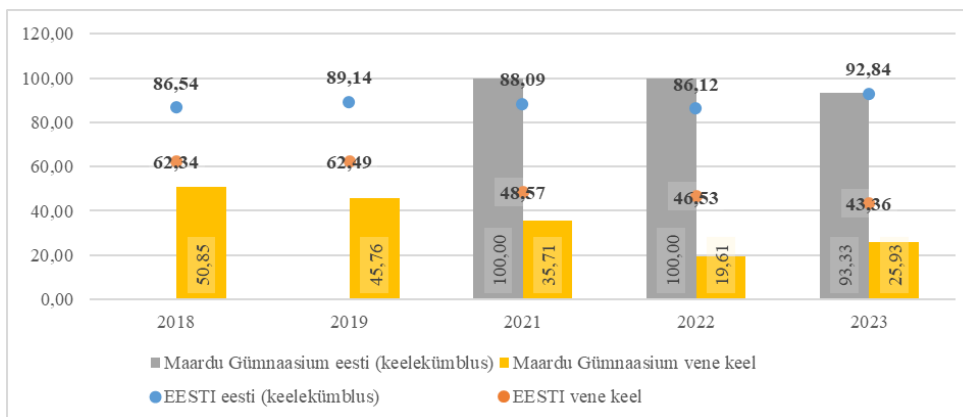
Joonis 3.1. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil vähemalt B1-taseme saavutanute osakaal kokku, % - õppekeele lõikes. Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

Juhkonna sõnul on tublimad õpilased õppinud keelekümbeluses, sest neile on varasemalt tehtud kooli sisse astudes test. Nüüd enam piiranguid ei tehta, kuid tulemused on püsivad head.

Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksami keskmise tulemuse suundumused on sarnased B1-keele taseme saavutanute osakaalu suundumustele (joonised 4 ja 4.1).

Joonis 4. Lõpueksamite tulemused: eesti keel teise keelena kokku. Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

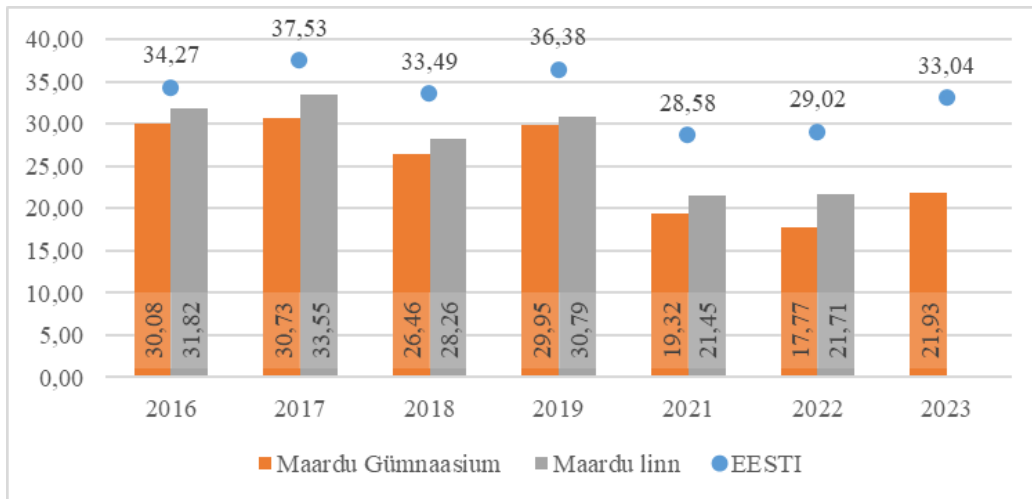

Joonis 4.1. Lõpueksamite tulemused: eesti keel kokku. Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Juhtkonna sõnul pakutakse keeleõppes kõikidele õpilastele õpiabi ja lisatunde. Komplekteeritud on õpperühmad erineva keele tasemega õpilastele (nt Ukrainast tulnud õpilased). Nii põhikoolis kui gümnaasiumis toimuvad paljud eestikeelsed õppeained erinevate klasside õpirühmadele koos. Kokku on lepitud, et tunnid toimuvad täielikult eesti keeles. Õppenõukogu on arutanud nii eesti kui inglise keele madalate eksamitulemuste põhjuseid.

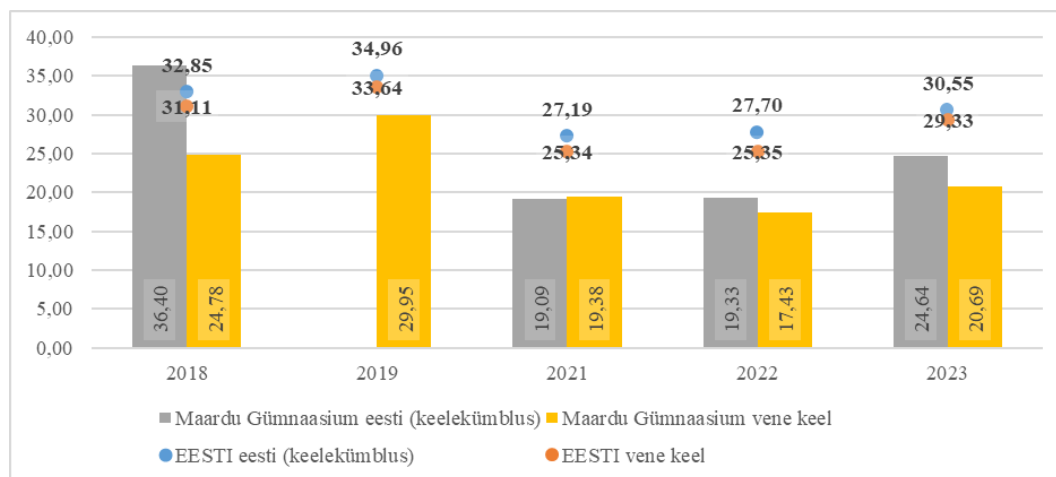
Õpilased kinnitasid vestlusel, et saavad vajadusel konsultatsioone ja tuge. Nende arvates võiks õpilaste motivatsioon keele õppimisel olla palju kõrgem.

Põhikooli matemaatika lõpueksami keskmine tulemus on Maardu Gümnaasiumis olnud samuti Eesti keskmisest oluliselt madalam (joonis 5).

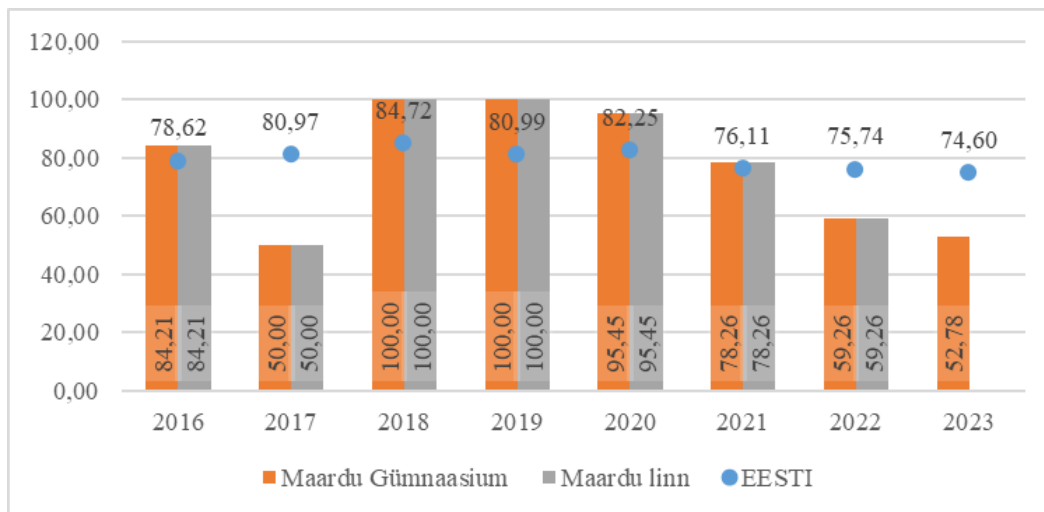
Joonis 5. Lõpueksamite tulemused: matemaatika kokku. Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

Nii eesti keelekümbeluses kui vene õppekeeles põhikooli lõpetanute matemaatika eksami tulemused on olnud läbivalt madalamad kui Eestis samades õppekeeltes keskmiselt (joonis 5.1).

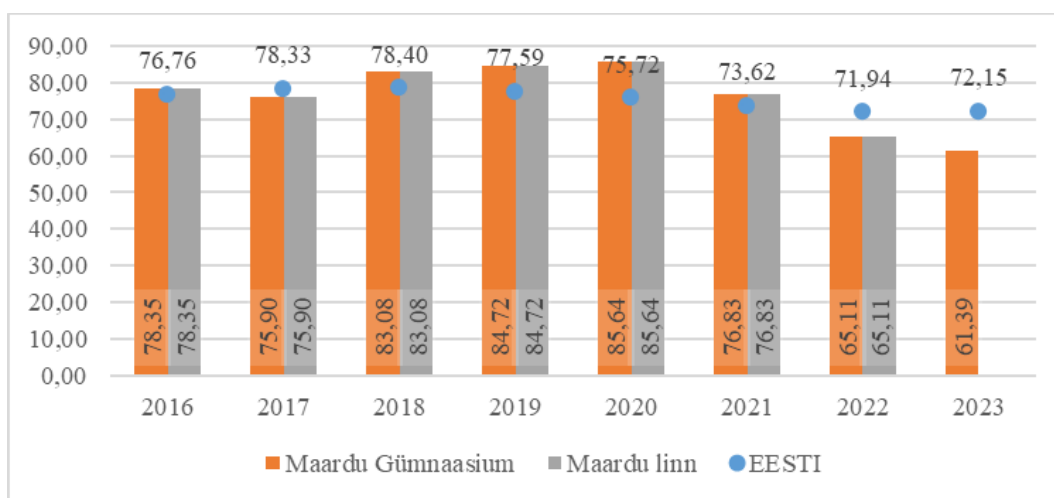

Joonis 5.1 Lõpueksamite tulemused: matemaatika õppekeelte lõikes. Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

4.2. Gümnaasiumiosas on eesti keel teise keelena riigieksamil viimastel aastatel B2 keeletaseme saavutanud järjest väiksem osakaal lõpetajatest (joonis 6) ning ka keskmine eksamitulemus on 2018. aastast alates järjest madalamaks muutunud (joonis 6.1).

Joonis 6. Eesti keel teise keelena eksamil vähemalt B2-taseme saavutanute osakaal gümnaasiumi statsionaarses õppes*, %, *Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.*

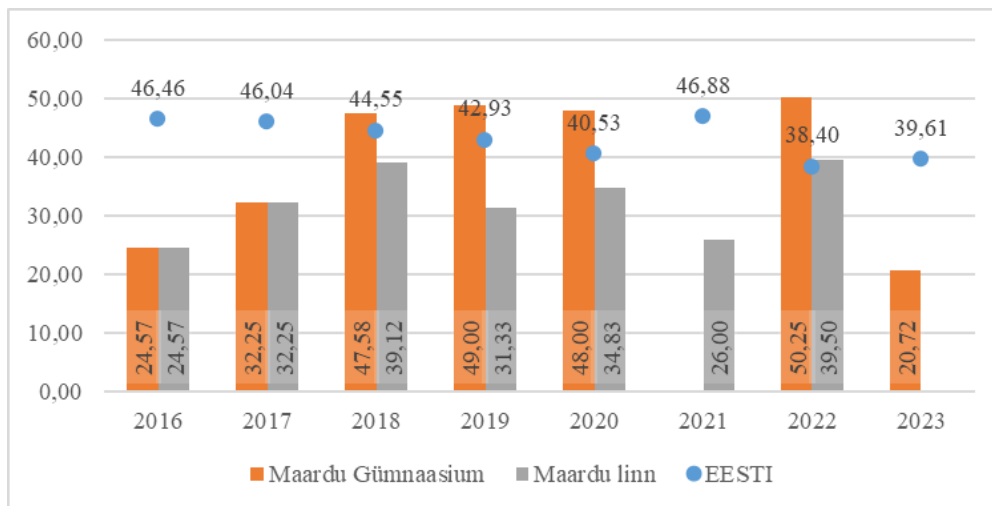

Joonis 6.1. Gümnaasiumihariduse omandanud noorte eesti keel teise keelena riigieksami keskmine tulemus. *Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.*

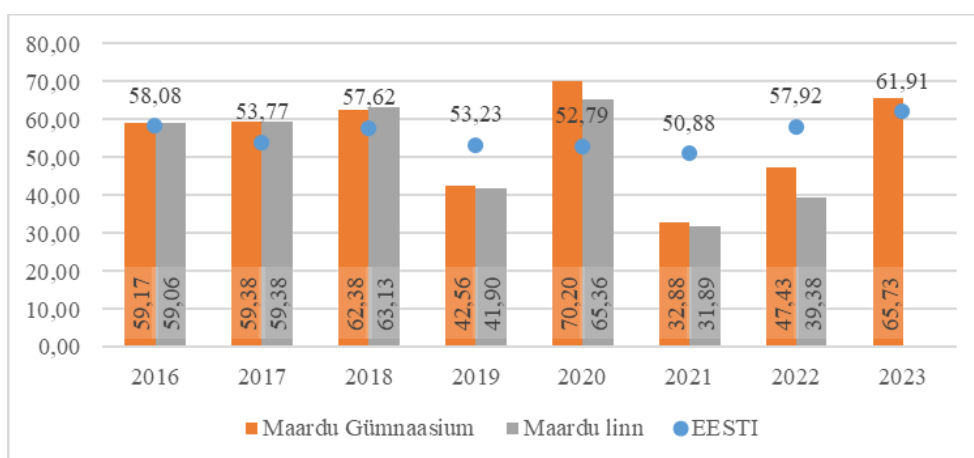
Direktori sõnul ei ole eestikeelsete ainete õpitulemused viimastel aastatel halvenenud. Nendes klassides, kus on eesti keeles rohkem õppeaineid, on ka õpitulemused paremad. Kool esitas järelevalves analüüsi⁸⁶ ja õppenõukogu koosolekute lisasid, mis hõlmasid õppeaastate õpitulemuste kokkuvõtteid.

4.3. Kitsa ja laia matemaatika tulemused varieeruvad aastati. Mõlema matemaatika eksami kooli keskmine tulemus on olnud mõnel aastal Eesti keskmisest kõrgem, nt 2023. aastal (joonised 7 ja 7.1.).

⁸⁶ „Koond: eksamite ja tasemetööde tulemused aastatel 2020-2023“.

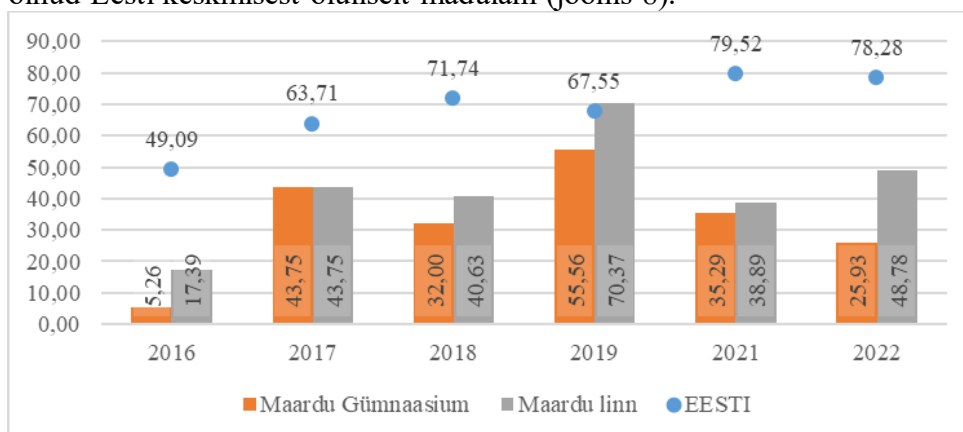
Joonis 7. Gümnaasiumihariduse omandanud noorte kitsa matemaatika riigeksami tulemus. Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

Joonis 7.1. Gümnaasiumihariduse omandanud noorte laia matemaatika riigeksami tulemus. Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

Juhtkonna arvates sõltuvad tulemused sellest, et alates 2019. aastast on võetud gümnaasiumisse vastu kõik soovijad ja õpetajaid ei ole olnud piisavalt. Arvestades, et lai matemaatika on eesti keeles, on eksamitulemused siiski vabariigi keskmiste hulgas.

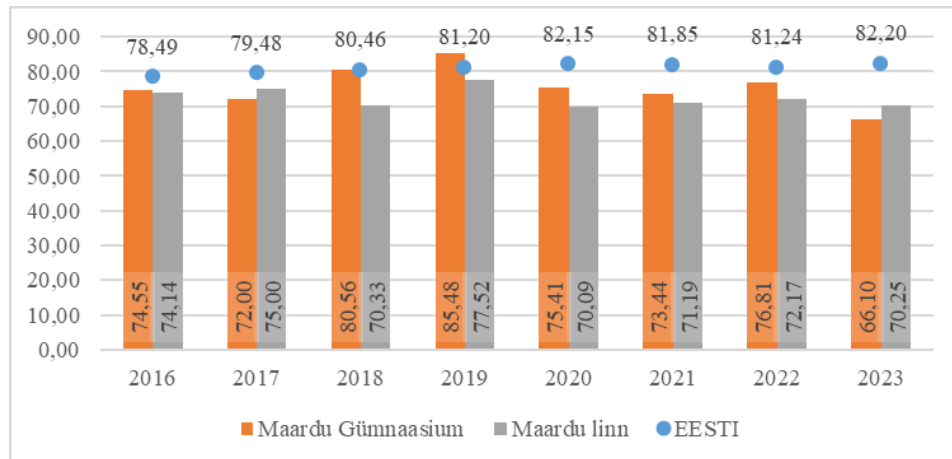
4.4. Vähemalt ühes võõrkeeles B2 keeletaseme saavutanute osakaal on Maardu Gümnaasiumis olnud Eesti keskmisest oluliselt madalam (joonis 8).

Joonis 8. Vähemalt ühes võõrkeeles B2-taseme saavutanud gümnaasiumi statsionaarse õppe lõpetajate osakaal, %. Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

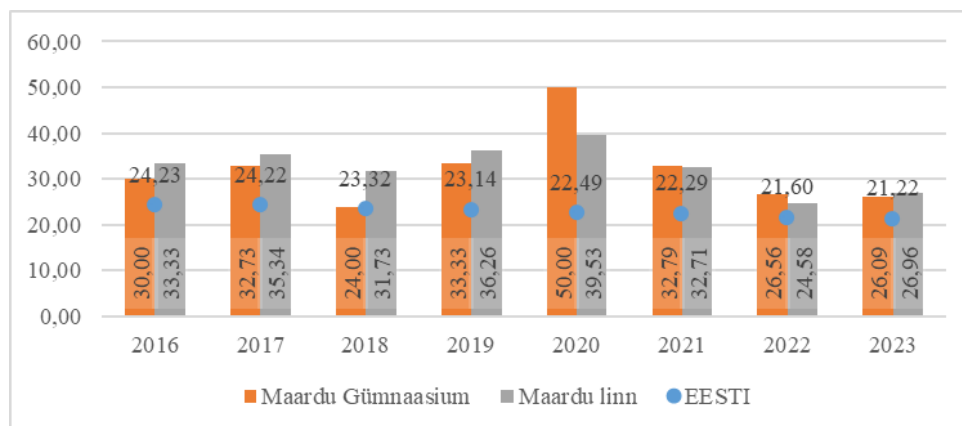
Hoolekogus on arutatud madalate riigieksamite tulemusi. Ühe põhjusena nähakse, et liidetud on statsionaarse ja mittestatsionaarse osakonna tulemused. Juhtkonna sõnul teevad paljud õpilased Cambridge English C1 eksami ja nende tulemused ei lähe üldarvestusse. Täpsustame, et

4.5. Keskkhariduse omandanute osakaal neli aastat pärast kooli lõpetamist on olnud valdavalt madalam kui Eesti keskmisest (joonis 5). Kutsehariduse omandanute osakaal 5 aastat pärast kooli lõpetamist on koolis olnud riigi vastavast näitaja väärtusest kõrgem (joonis 9).

Joonis 9. Keskkhariduse omandanute osakaal 4 aastat pärast põhikooli lõpetamist, %.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

4.6. Kutsehariduse omandanute osakaal on olnud viis aastat pärast kooli lõpetamist aastatel 2020-2023 kõrgem samaväärne Maardu linnaga ja kõrgem riigi keskmisest (joonis 10).

Joonis 10. Kutsealase hariduse omandanute osakaal 5 a pärast põhikooli lõpetamist, %.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

Juhtkonna sõnul on kool tegelenud õpilaste karjäärinõustamisega ja seda viimasel neljal aastal analüüsinud. Kui keegi õpilastest kukub päevaosakonna nimekirjast välja, suuntakse ta mittestatsionaarsesse osakonda või kutsekooli.

4.7. PGSi⁸⁷ kohaselt tuleb koolis teha sisehindamist, mis on pidev protsess ja mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Järelevalves vaadeldi,

⁸⁷ PGS, § 78 lg 1.

kuidas on hinnatud eesti keele õppe tulemuslikkust ning milliseid arendustegevusi õpilaste eesti keele oskuse parandamiseks ja eestikeelsele õppele üleminekuks on kavandatud

Koolis on olemas sisehindamise kord, mille on nõuetekohaselt kehtestanud⁸⁸ direktor, kuulates ära hoolekogu arvamuse⁸⁹. Kord sätestab, et sisehindamise käigus selgitatakse välja eesmärkide täitmist toetavad ja takistavad asjaolud ning analüüsitakse kooli tegevuse vastavust õigusaktidele. Sisehindamise läbiviimiseks kasutatakse erinevaid meetodeid, nt kooli tegevusnäitajate ja arengukava analüüs, kooli õppekava, õppepäevikute, õpetajate ainekavade analüüs, aasta tööplaan, õppe- ja kasvatustegevuse, arenguvestluste tulemuste tagasisidestamine. Iga õppeaasta lõpus esitatakse õppenõukogule sisehindamise vahekokkuvõtte.

Kool esitas järelevalves sisehindamise aruande⁹⁰, millele oli arvamuse andnud õppenõukogu⁹¹ ja milles oli analüüsitud kõiki valdkondi. Parendusettepanekud puudutasid keelekümblusõppe seniseid tulemusi põhikoolis ja gümnaasiumi eksamitulemusi. Eraldi oli analüüsitud⁹² keelekümblust. Kool on jälginud sisehindamise vahearuannetes riiklikke näitajaid. Hoolekogu esindaja sõnul korraldab kool sageli tasemetöid ja tulemuste kokkuvõtteid jagatakse hoolekogu koosolekul ning eKoolis.

Juhtkonna sõnul selgus kokkuvõtete põhjal, et seoses keeleõppega on vaja leida kvalifitseeritud õpetajaid ja õpilaste keeleoskuse üldine tase peab tõusma. Tulemused peaksid paranema juba tänavu, kuna kooli hakkavad lõpetama keelekümblusklassid ja klassid, kes on saanud aineõpetust eesti keeles.

4.8. Koolil on nõuetekohaselt⁹³ kinnitatud arengukava⁹⁴, millele on andnud arvamuse hoolekogu⁹⁵ ja õppenõukogu⁹⁶. Arengukavas on esitatud eesti keele õppimise ja õpetamisega seotud eesmärk ja tegevused: arendada välja ka 100% eestikeelne gümnaasiumiosa, viia läbi uuringud eestikeelse õppega rahulolu kohta õpilaste ja lastevanemate seas, leida eesti keele ja eesti keeles õpetatavate õppeainete õpetajad ja nende töö lisarahastamine, varase ja hilise keelekümbluse ning osalise eesti keele õppimise arendamine. Arengukava eesmärkide täitmist on kooli sisehindamise tegevuste põhjal võimalik hinnata.

4.9. Kooli õppenõukogu⁹⁷ poolt kinnitatud 2023/2024. õppeaasta üldtööplaan vastas nõuetele⁹⁸. Peamine eesmärk on valmistuda eestikeelsele õppele üleminekuks. Seda toetavad järgmised tegevused: õppekava uuendamine, koostöö lapsevanematega, õppenõukogu kohtumised ja õpetajate koolitusplaan, mis hõlmab muutunud õpikäsituse, eesti keele õpetamise ja õppeainete lõimingu tegevusi.

⁸⁸ Maardu Linnavolikogu 22.12.2020 määrusega nr 87.

⁸⁹ Hoolekogu 06.12.2020 koosoleku protokoll nr 1.

⁹⁰ Maardu Gümnaasiumi sisehindamise aruanne 2016-2020.

⁹¹ Õppenõukogu 04.12.2020 koosoleku protokoll nr 2/2020-2021.

⁹² Sisehindamine keelekümbluse näitel, Maardu Gümnaasium 2022.

⁹³ PGS, § 67 lg 1.

⁹⁴ Maardu Gümnaasiumi arengukava 2021-2025.

⁹⁵ Hoolekogu 06.12.2020 koosoleku protokoll nr 1.

⁹⁶ Õppenõukogu 04.12.2020 protokoll nr 2/2020-2021.

⁹⁷ Õppenõukogu 25.08.2024 koosoleku protokoll nr 13/2022-2023.

⁹⁸ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 4.